

Karar Sayısı : 2018/11417

Hükümetimiz adına 10 Ocak 2013 tarihinde Cenevre’de imzalanan ve 25/10/2017 tarihli ve 7049 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli “Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokol”ün onaylanması; Dışişleri Bakanlığınının 5/12/2017 tarihli ve 13125310 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 8/1/2018 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Binali YILDIRIM
Başbakan

B. BOZDAĞ
Başbakan Yardımcısı

H. ÇAVUŞOĞLU
Başbakan Yardımcısı

F. ÖZLÜ
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. ZEYBEKÇİ
Ekonomi Bakanı

B. TÜFENKÇİ
Gümrük ve Ticaret Bakanı

N. AĞBAL
Maliye Bakanı

V. EROĞLU
Orman ve Su İşleri Bakanı

M. ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

A. GÜL
Adalet Bakanı

J. SARİEROĞLU
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

B. ALBAYRAK
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

S. SOYLU
İçişleri Bakanı

İ. YILMAZ
Milli Eğitim Bakanı

A. DEMİRCAN
Sağlık Bakanı

F. IŞIK
Başbakan Yardımcısı

F. B. SAYAN KAYA
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

M. ÖZHASEKİ
Çevre ve Şehircilik Bakanı

O. A. BAK
Gençlik ve Spor Bakanı

L. ELVAN
Kalkınma Bakanı

N. CANIKLI
Milli Savunma Bakanı

A. ARSLAN
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

R. AKDAĞ
Başbakan Yardımcısı

Ö. ÇELİK
Avrupa Birliği Bakanı

M. ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

A. E. FAKİBABA
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

N. KURTULMUŞ
Kültür ve Turizm Bakanı

TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN YASADIŞI TİCARETİNİ ÖNLEMENE YÖNELİK PROTOKOL

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

2012

TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN YASADIŞI TİCARETİNİ ÖNLEMeye YÖNELİK PROTOKOL

ÖNSÖZ

İş bu Protokol'ün Tarafları,

Elli Altıncı Dünya Sağlık Asamblesi tarafından mutabakatla 21 Mayıs 2003 tarihinde kabul edilen ve 27 Şubat 2005 tarihinde yürürlüğe giren DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesini *dikkate alarak;*

DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin Birleşmiş Milletlerin en hızlı onaylanan anlaşmalarından biri ve Dünya Sağlık Örgütünün hedeflerine ulaşması için temel bir araç olduğunu *tamıyarak;*

İrk, din, politik düşünce, ekonomik veya sosyal durum ayırımı yapmaksızın en yüksek sağlık şartlarına sahip olunmasını insanoğlunun en temel hakkı olarak belirten Dünya Sağlık Örgütü Anayasasına Girişi *hatırlatarak;*

Ayrıca halk sağlığını korumak için insanların bu hakkına öncelik ve teminat vermeye kararlı olarak;

Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin büyüklüğünün ve yaygınlığının; etkin, uygun ve kapsamlı yerel ve milletler arası tepki ve cevap vermeyi gerektiren, halk sağlığı için ciddi sonuçları ile küresel bir sorun olan tütün kaynaklı salgın hastalıkların yayılmasına katkıda bulunduğundan *ciddi endişe duyarak;*

Ayrıca tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin, tütün kontrolünü güçlendirmek için alınmış fiyat ve vergi önlemlerinin etkisini azalttığını ve böylece tütün ürünlerine erişilebilirliği ve tütün ürünlerinin alım gücünü artırdığını bilerek;

Yasadışı ticareti yapılan tütün ürünlerine erişilebilirlik ve bunların alım gücündeki artışın; gençler, yoksullar ve diğer korunmasız grupların sağlığı ve refahı üzerindeki olumsuz etkilerinden *ciddi kaygı duyarak;*

Gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan ülkelerde, tütün ürünlerindeki yasadışı ticaretin orantısız ekonomik ve sosyal çıkarımları ve sonuçları hakkında *ciddi bir şekilde endişe duyarak;*

Tütün ürünlerinin her türlü yasadışı ticaretini engellemek için uygun ulusal, bölgesel ve uluslar arası önlemleri planlamak ve uygulamak için bilimsel, teknik ve kurumsal bir kapasite ve yeterlilik geliştirme ihtiyacının *farkında olarak;*

Özellikle gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan ülkelerde tütün ürünlerinin her türlü yasadışı ticaretini önlemek amacıyla Tarafların becerilerini geliştirmek için kaynaklara ve ilgili teknolojileri erişiminin çok önemli olduğunu *bilerek;*

Ayrıca yasal ticareti kolaylaştırmak için serbest ticaret bölgeleri kurulmuş olmasına rağmen, bu tür bölgelerin hem kaçak ürünlerin yasadışı geçişlerine hem de yasadışı tütün ürünlerinin üretimine ilişkin tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin küreselleştirilmesini kolaylaştırmak amacıyla kullanıldığını bilerek;

Ayrıca tütün ürünleri yasadışı ticaretinin Tarafların ekonomilerini sarstığını ve istikrar ve güvenliğini olumsuz yönde etkilediğini bilerek;

Ayrıca tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin, devlet hedefleriyle de çatışan uluslar ötesi suç faaliyetlerini finanse etmek için kullanılan kârlar oluşturduğunun farkında olarak;

Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin sağlık hedeflerini ortadan kaldırdığını, sağlık sistemleri üzerinde ilave baskıya neden olduğunu ve Tarafların ekonomilerinde kayıplara sebebiyet verdiğini dile getirerek;

Yasadışı tütün ürünleri ticaretinin Tarafların sağlık hedeflerini sarstığını, sağlık sistemlerine ek yük getirdiğini ve ekonomilerinde gelir kayıplarına neden olduğunu bilerek;

Halk sağlığı politikalarını tütün kontrolüne yönelik oluşturmayı ve uygulamayı kabul eden Tarafların bu politikaları, ulusal hukuka göre tütün endüstrisinin ticari ve diğer çıkarlarından koruyacak şekilde faaliyet göstereceği DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin madde 5.3'ün önemini dikkate alarak;

Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretiyle savaşı stratejileri ortadan kaldıran veya bozan tütün endüstrisinin çabalarına karşı tetikte olma ve tütün ürünlerinin yasadışı ticaretiyle savaşmak için uygulanan stratejiler üzerinde olumsuz etkiye sahip olan tütün endüstrisi faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olma ihtiyacını vurgulayarak;

Uluslararası seyahat edenler tarafından vergisiz ve gümrüksüz tütün ürünü satışı ve/veya ithalatını, uygun görüldüğü şekilde, engelleyecek veya kısıtlayacak şekilde Tarafları destekleyen DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin madde 6.2'sinin önemini dikkate alarak;

Ayrıca uluslararası transit ve sevkiyat halindeki tütün ve tütün ürünlerinin yasadışı ticaret için bir kanal bulduğunu bilerek;

Tütün ürünlerinin yasadışı ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek için etkin eylemin, uygun durumlarda, tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticareti dâhil olmak üzere yasadışı ticaretin bütün yönlerine kapsamlı bir uluslar arası yaklaşım ve bu hususlarda yakın bir işbirliği gerektirdiğini dikkate alarak;

Uluslar ötesi Organize Suça karşı Birleşmiş Milletler Anlaşması, Yolsuzluğa karşı Birleşmiş Milletler Anlaşması ve Narkotik İlaçlar ve Psicotropik Maddelerin Yasadışı Trafikine ilişkin Birleşmiş Milletler Anlaşması gibi diğer ilgili uluslararası anlaşmaların önemi ve bu Anlaşmalara yönelik olarak, uygun olduğunda, Tarafların uygulamak zorunda olduğu sorumluluklar, bu Anlaşmaların yasadışı tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarına ilişkin ilgili hükümlerini hatırlatarak ve vurgulayarak ve henüz bu Anlaşmaların Tarafları olmayan Taraflarını bu şekilde düşünmelerini teşvik ederek;

DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin Anlaşma Sekreterliği ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, Dünya Gümrük Organizasyonu ve uygun olan diğer kurumlar arasında güçlü bir işbirliğinin oluşturulması gerekliliğini bilerek;

Diğer noktaların yanı sıra, Tarafların bildiği, kaçakçılık ve yasadışı üretim dâhil tütün ürünlerinin tüm yasadışı ticaretinin her türlü formunu önlemenin bulunduğu DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 15. Maddesinin tütün kontrolünün temel bir ögesi olduğunu *hatırlayarak*; ve

Bu Protokol'ün fikri mülkiyet haklarına ilişkin konuları ele almadığını *belirterek*;

DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesine kapsamlı bir protokol ilavesi yapmanın, tütün ürünlerinin yasadışı ticareti ve onun ağır sonuçları ile mücadele etmenin güçlü ve etkili bir yolu olacağı konusunda *ikna olmuş olarak*,

Aşağıdaki şekilde mutabık kalmışlardır:

BÖLÜM I: GİRİŞ

MADDE 1

TERİMLERİN KULLANIMI

1. “Aracılık”, ücret veya komisyon karşılığında müzakere sözleşmeleri, alım veya satışta olduğu gibi diğerleri için aracı olarak davranmayı ifade etmektedir.
2. “Sigara”, içmek için sigara kağıdı ile sarılmış kıyılmış tütün rulosu anlamına gelmektedir. Bu tanım kâğıt ya da yaprakla sarılabilen bidis, ang hoon ya da benzer diğer ürünleri içermemektedir. Madde 8'in amacına yönelik olarak, “sigara” sigara yapma amaçlı kıyılmış “sarmalık tütünü” de içermektedir.
3. “El koyma”, uygulanabildiği yerde hakkın kaybedilmesini de içeren şekilde mahkeme veya diğer yetkili merci emri ile mülkiyetin kalıcı olarak kaybedilmesini ifade etmektedir.
4. “Kontrollü teslimat” soruşturulması ve suça dâhil olan kişilerin tespit edilmesi için yetkili mercilerin bilgisi ve gözetimi dâhilinde bir veya daha fazla Devletin bölgesi üzerinden, boyunca veya bölgesine geçiş yapacak şekilde yasadışı veya şüpheli teslimata izin verilmesine ilişkin tekniği ifade etmektedir.
5. “Serbest bölge”, Tarafın sunulan ürünlerin ithal vergileri ve vergiler dikkate alındığında Gümrük bölgesi dışında kabul edilen bölgesinin ilgili kısmıdır.
6. “Yasadışı ticaret” üretim, sevkiyat, tahsilat, sahip olma, dağıtım, satış veya satın alma gibi faaliyetleri kolaylaştırmak amacıyla yapılan her türlü uygulama veya fiil dâhil olmak üzere bu tür faaliyetlere ilişkin kanunen yasaklanmış her türlü uygulama veya fiil anlamına gelmektedir.
7. “Ruhsat”, gerekli başvurunun veya diğer evrakların yetkili makama sunulmasına müteakip, yetkili makam tarafından verilen izin anlamına gelmektedir.
8. (a) “Üretim ekipmanı”, sadece tütün ürünleri üretimi için tasarlanan veya uyarlanan, üretim sürecinin ayrılmaz parçası olan makineleri ifade etmektedir.¹

¹ Taraflar, mümkün olduğunda Dünya Gümrük Örgütünün Uyumu Sağlanmış Mal Kodlaması ve Tanımlama Sistemine yapılmış referansı dâhil edebilirler.

(b) Üretim ekipmanı bağlamında “herhangi bir parçası”, tütün ürünlerinin üretiminde kullanılan üretim ekipmanlarında benzersiz olan tanımlanabilir parçayı ifade etmektedir.

9. “Taraflar”, içerik tarafından aksi belirtilmedikçe işbu Protokol’ün Tarifini ifade etmektedir.

10. “Kişisel veri”, tanımlanmış veya tanımlanabilir kişiye ait bilgilerdir.

11. “Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu”, bazı egemen devletlerden oluşan Üye Devletler üzerinde bağlayıcı etkiye sahip olacak şekilde ilgili konularda karar verme yetkisini de içerecek şekilde Üye Devletlerinin bir dizi konuda yetkinlik verildiği kuruluşu ifade etmektedir.²²

12. “Arz zinciri”, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının üretimini; tütün ürünlerinin ve üretim ekipmanlarının ithalatını veya ihracatını içermektedir ve ilgili olan hallerde Taraflarca karar verilmesi halinde aşağıda belirtilen faaliyetlerden birini veya daha fazlasını da içerebilmektedir;

- (a) tütün ürünlerinin perakendeciliği;
- (b) geleneksel küçük ölçekli çiftçiler ve üreticiler haricinde tütün yetiştirme;
- (c) tütün ürünlerinin veya üretim ekipmanlarının ticari miktarlarının taşınması; ve
- (d) tütün ve tütün ürünlerinin veya üretim ekipmanlarının toptan satışı, aracılığı, depolanması veya dağıtımı.

13. “Tütün ürünleri”, sigara, emme, çiğneme veya buruna çekme amaçlı üretilen ve hammadde olarak tamamen veya kısmen yaprak tütünden yapılan ürünlerdir.

14. “İzleme ve takip”, madde 8’de belirtilen arz zinciri boyunca gerçekleştirilen güzergâh veya hareketlerin yetkili merciler veya bunlar adına faaliyet gösteren kişiler tarafından sistematik olarak izlenmesi ve tüm bu eylemlerin yeniden okunabilmesidir.

MADDE 2

PROTOKOL VE DİĞER ANLAŞMALAR VE YASAL BELGELER ARASINDAKİ İLİŞKİ

1. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin protokollerine uygulanan hükümleri bu Protokol için geçerli olacaktır.

2. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 2. maddesinde bahsi geçen anlaşma türlerini akdeden Protokol’ün Tarafları, bu tür anlaşmaları Taraflar Toplantısına Sözleşme Sekreteryası aracılığı ile iletacaktır.

3. İşbu Protokol’de yer alan hiçbir husus, herhangi bir Taraf açısından tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin önlenmesinde daha etkili olduğu düşünülen ve ilgili Taraf için yürürlükte olan diğer uluslararası anlaşma veya akitlere uygun olan haklarını ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

4. İşbu Protokol’de yer alan hiçbir husus, Uluslar ötesi Organize Suça karşı

²² Uygun görülen yerde, ulusal ya da iç eşit olarak bölgesel entegrasyon kuruluşlarına atfedilecektir

Birleşmiş Milletler Anlaşmasını da içerecek şekilde Tarafların uluslar ötesi yasadan doğan haklarını, yükümlülüklerini ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.

MADDE 3

HEDEF

İşbu Protokol'ün hedefi, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 15. Maddesinin hükümleri uyarınca tütün ürünleri yasadışı ticaretinin her türlü şeklini önlemektir.

BÖLÜM II: GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

MADDE 4

GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

1. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 5. maddesinin hükümlerine ilaveten, Taraflar:

(a) İşbu Protokol'ün hükümleri ile kapsanan malların yasadışı ticaretini engellemek, yıldırmak ve caydırmak, tespit etmek, soruşturmak ve kovuşturmak için bu tür malların arz zincirini kontrol etmek veya düzenlemek için etkin önlemler alacak ve uygulayacaktır ve bu amaca yönelik olarak diğerleri işbirliği içinde olacaktır;

(b) İşbu Protokol tarafından kapsanan malların yasadışı ticaretinin her türlü şeklini önlemek, caydırmak, tespit etmek, soruşturmak, kovuşturmak ve engellemekten sorumlu olan gümrük memurları ve polis dâhil, yetkili mercilerinin ve hizmetlerinin etkinliğini arttırmak için ulusal kanunları uyarınca her türlü gerekli önlemleri alacaktır;

(c) İşbu Protokol'ün hedeflerine ulaşması için teknik yardım ve mali destek, kapasite artırımı ve uluslar arası işbirliğini kolaylaştırmak veya bunları elde etmek için etkin önlemleri kabul edip alacaktır ve işbu Protokol kapsamında değiş tokuşu yapılacak bilgilerin yetkili mercilerce ulaşılabilir olmasını ve bu tür bilgilerin değişimini güvenli hale getirmeyi temin edecektir;

(d) İşbu Protokol kapsamında yer alan suçları da içeren kanuna aykırı filler ile mücadele etmek amacıyla kolluk kuvvetlerinin etkinliğini arttırmak için kendi ilgili iç hukuk ve idari sistemleri ile uyumlu olarak bu Protokol'ün 14. maddesince birbirleri ile yakın işbirliği içinde çalışacaktır;

(e) Uygun durumlarda, işbu Protokol'ün etkin bir şekilde uygulanmasını teşvik etmek ve desteklemek amacıyla bu Protokol tarafından kapsanan güvenli bir bilgi değiş tokuşunda ilgili bölgesel ve uluslar arası hükümetler arası örgütleri ile işbirliği yapacak ve irtibat halinde olacaktır.

(f) Kullanımdaki araç ve kaynaklarda, çift taraflı ve çok taraflı finansman mekanizmaları ile bu Protokol'ün etkili uygulanabilmesi için mali kaynakların artırılması için işbirliği yapılacaktır.

2. Bu Protokol hükümlerinin uygulanmasında Taraflar tütün endüstrisi ile olabilecek herhangi bir ilişki bakımından en fazla şeffaflığı sağlayacaklardır.

MADDE 5

KİŞİSEL VERİNİN KORUNMASI

Taraflar, işbu Protokolü uygularken ulusal kanuna tabi olacak şekilde ve kişisel verinin korunmasına ilişkin uluslararası standartları dikkate alarak uyruk veya ikamet ettikleri yerlere bakmaksızın bireylerin verilerini koruyacaktır.

BÖLÜM III: ARZ ZİNCİRİNİN KONTROLÜ

MADDE 6

RUHSAT, DENGİ ONAY YA DA KONTROL SİSTEMİ

1. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin hedeflerini ulaşmak ve tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretini önlemek bakımından, her bir Taraf, ulusal kanun uyarınca yetkili bir ulusal merci tarafından verilen bir ruhsat veya dengi onay (işbu metinde bundan sonra “ruhsat” olarak anılacaktır) ya da uygulanan kontrol sistemine göre olması hariç, herhangi bir tüzel veya gerçek kişi tarafından aşağıdaki faaliyetlerden herhangi birisinin yapılmasını yasaklayacaktır:

- (a) tütün ürünleri ve üretim alet ve ekipmanlarının üretimi; ve
- (b) tütün ürünlerinin ve üretim alet ve ekipmanlarının ithalatı ya da ihracatı.

2. Her bir Taraf, uygun görülen dereceye kadar ve aşağıdaki faaliyetler ulusal hukuk tarafından yasaklanmadığı sürece aşağıdaki işler ile iştigal eden her türlü tüzel ve gerçek kişilere ruhsat vermek için gayret gösterecektir:

- (a) tütün ürünlerinin perakende satışı;
- (b) geleneksel küçük ölçekli yetiştiriciler, çiftçiler ve üreticiler hariç tütün yetiştirilmesi;
- (c) tütün ürünleri veya üretim alet ve ekipmanlarının ticari miktarlarının nakliyesi ve taşınması ve
- (d) tütün ve tütün ürünlerinin ya da üretim alet ve ekipmanlarının toptan satışı, aracılığı, depolanması veya dağıtımı.

3. Etkin bir ruhsatlanma sistemini temin etmek açısından, her bir Taraf:

- (a) işbu Protokol’ün hükümlerine tabi olarak ve ulusal hukuku uyarınca bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen faaliyetleri yapmak amacıyla ruhsat vermek, yenilemek, askıya almak, geri almak ve/veya iptal etmek için yetkili ulusal merci

veya merciler kuracak ya da atayacaktır;

(b) her bir ruhsat başvurusunun uygun olan durumlarda aşağıdakileri içerecek şekilde başvuru sahibi hakkında her türlü gerekli bilgiyi talep edecektir:

(i) başvuru sahibinin gerçek bir kişi olduğu durumda, tam adı, ticari ismi, ticari sicil numarası (varsa), geçerli vergi sicil numaraları (varsa) dâhil olmak üzere kimliğine ilişkin bilgiler ve tanımlamaya imkân verecek diğer her türlü bilgi;

(ii) başvuru sahibinin tüzel bir kişi olduğu durumda, tam yasal adı, ticari adı, ticari sicil numarası, kuruluş tarihi ve yeri, şirket merkezinin yeri, geçerli veri sicil numaraları, kuruluş mukavelesinin veya dengi belgelerin suretleri, şirket iştirakleri, yöneticilerinin ve diğer atanmış temsilcilerin adları dâhil olmak üzere kimliğine ilişkin bilgiler ve tanımlamaya imkân verecek diğer her türlü bilgi;

(iii) başvuru sahibinin yönettiği üretim birim(ler)inin, depo mekanına ait işletmenin bulunduğu kesin mahal ve işletmenin üretim kapasitesi;

(iv) ürün tanımı, adı, varsa tescilli markası; üretim alet ve ekipmanın tasarım, marka veya modeli ve seri numarası gibi başvuru tarafından kapsanan bütün ürünlerinin ve üretim alet ve ekipmanlarının ayrıntıları;

(v) üretim alet ve ekipmanlarının kurulacağı ve kullanılacağı yerin tanımı;

(vi) sabıka kaydına ilişkin evrak veya beyanname;

(vii) ilgili işlemlerde kullanılması planlanan banka hesaplarının tam tanımı ve bilgisi ve diğer ilgili ödeme ayrıntıları; ve

(viii) bütün ürünü imalatının ya da arzının makul bir şekilde öngörülen talep ile orantılı olmasına özellikle dikkat ederek bütün ürünlerinin planlanan kullanımının ve planlanan satış pazarının tanımı;

(c) uygulanabilir durumlarda, tarh edilebilecek her türlü ruhsat harcını izleyecek ve tahsil edecek ve bunları ruhsatlama sisteminin etkin bir şekilde idaresi ve yürütülmesinde veya halk sağlığında ya da ulusal kanunlara uygun olarak diğer ilgili faaliyetlerde kullanmayı değerlendirecektir;

(d) ruhsatlama sisteminin işletiminde herhangi bir düzensiz veya hileli uygulamaları önlemek, tespit etmek ve soruşturmak amacıyla uygun önlemleri alacaktır;

(e) uygun olan durumlarda ruhsatların düzenli aralıklar ile incelenmesi, yenilenmesi, teftişi veya denetimi gibi önlemleri üstlenecektir;

(f) uygulanabilir durumlarda, ruhsatların son geçerliliği ve sonraki gerekli tekrar başvuru veya başvuru bilgilerinin güncellenmesi için bir süre belirleyecektir;

(g) ruhsat verilmiş her türlü tüzel veya gerçek kişinin işyeri adresinde herhangi bir değişiklikten veya ruhsatlanmış faaliyetlere ilişkin bilgilerdeki her türlü önemli değişiklikten yetkili ulusal idareyi önceden bilgilendirmesini zorunlu tutacaktır;

(h) ruhsatlı gerçek veya tüzel kişiler hakkında üretim ekipmanlarının edinimi veya imhasına ilişkin bilgi alındığı takdirde, uygun eylem için, yetkili mercii bildirmekle yükümlü kılacaktır; ve

(i) söz konusu üretim ekipmanının veya herhangi bir parçasının imha işleminin yetkili merci gözetiminde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

4. Her bir Taraf, bu maddenin 3. fıkrasında yer alan uygun bilgileri önerilen ruhsat sahibinden almadan ve tayin edilmiş yetkili ulusal mercii önceden onayını olmadan, herhangi bir ruhsatın verilmeyeceğini ve/veya devredilmeyeceğini temin edecektir.

5. İşbu Protokol yürürlüğe girdikten sonraki beş yıl süresince Taraflar Toplantısı, sonraki oturumunda tütün ürünlerinin üretimi açısından önemli olan, tanımlanabilir ve etkin kontrol mekanizmasına tabi olabilen kilit çıktılarını tespit etmek amacıyla kanıt dayalı araştırmanın gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu araştırmaya bağlı olarak Taraflar Toplantısı, uygun faaliyeti belirleyecektir.

MADDE 7

İTİNALI DEĞERLENDİRME

1. Tarafların her birisi, kendi ulusal kanunları ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi hedeflerine uygun olacak şekilde tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının arz zincirinde yer alan gerçek ve tüzel kişilerin aşağıda belirtilenleri gerçekleştirmesini sağlayacaktır:

(a) ticari ilişki başlamadan önce ve bu ilişki yürütülürken itinalı değerlendirmenin gerçekleştirilmesi;

(b) miktarların ilgili satış veya kullanım pazarındaki söz konusu ürünlere ilişkin taleple örtüşmesi için müşterilere yapılan satışın izlenmesi; ve

(c) müşterinin işbu Protokol'den doğan yükümlülüklerini ihlâl edecek faaliyetlere ilişkin herhangi bir delilin yetkili mercilere raporlanması.

2. Fıkra 1'e uygun olarak gerçekleştirilen itinalı değerlendirme, aşağıda belirtilenlere ilişkin bilgilerin alınması ve güncellenmesi gibi müşteri tanımlama gerekliliklerini de içerecek şekilde, uygun görüldüğü şekilde, ulusal kanun ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesiyle uyumlu olacaktır:

(a) gerçek veya tüzel kişinin madde 6'ya göre ruhsata sahip olması;

(b) müşterinin gerçek kişi olması halinde tam adı, ticari adı, ticaret sicil numarası (var ise), vergi sicil numaraları (var ise) ve resmi kimliğinin doğrulanmasına ilişkin bilgileri içerecek şekilde kimlik bilgileri;

(c) müşterinin tüzel kişi olması halinde tam adı, ticari adı, ticaret sicil numarası, kuruluş tarihi ve yeri, şirket merkezlerinin yeri ve şirket iş merkezi, geçerli vergi sicil numaraları, kuruluş maddeleri veya benzeri belgelerin kopyaları, kuruluşun bağlı şirketleri, yöneticilerinin ve kanuni temsilcilerinin adları, temsilcilerin adları ve diğer kimlik bilgilerine ilişkin doğrulamasını da içerecek şekilde kimlik bilgileri;

(d) tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının planlanan kullanımı ve planlanan satış piyasasına ilişkin açıklama; ve

(e) üretim ekipmanlarının kurulacağı ve kullanılacağı yere ilişkin açıklama.

3. Fıkra 1'e göre gerçekleştirilen itinalı değerlendirme, aşağıda belirtilenlere ilişkin bilgilerin alınması ve güncellenmesini de içerecek şekilde müşteri kimliğine ilişkin gereklilikleri de içerebilmektedir:

(a) suç kayıtlarına ilişkin belge veya beyan ve

(b) işlemlerde kullanılacak banka hesaplarına ilişkin bilgiler.

4. Taraflar, fıkra 1(c)'de raporlanan bilgilere bağlı olarak ulusal kanunlarda tanımlandığı gibi ilgili Tarafın yetki alanı dâhilindeki bir müşterinin bloke edilmiş müşteri olarak gösterimini de içerecek şekilde işbu Protokol'den doğan yükümlülüklerini yerine getirmek için tüm gerekli tedbirleri alacaktır.

MADDE 8

İZLEME VE TAKİP

1. Arz zincirini emniyet altına almak ve tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin araştırılmasına yardımcı olmak amacıyla, Taraflar, bu Protokol'ün yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl içinde ulusal ve/veya bölgesel izleme ve takip sistemlerini ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Sözleşme Sekreteryasında küresel bilgi-paylaşım odak noktasını içeren ve bütün Taraflarca erişilebilir olan, Taraflara sorgulama yapma ve ilgili bilgileri alma olanağı sağlayan küresel bir izleme ve takip yönetimini kurmayı kabul etmektedir.

2. Her bir Taraf bu madde uyarınca, kendi millî veya bölgesel özel ihtiyaçları ve mevcut en iyi uygulamayı dikkate alarak kendi bölgesinde üretilen veya kendi bölgesine ithal edilen bütün tütün ürünlerine yönelik kendisi tarafından kontrol edilen bir izleme ve takip sistemi tesis edecektir.

3. Etkin takip ve izlemeyi mümkün hale getirme bakımından, her bir Taraf kod veya damga gibi eşsiz, özel, güvenli ve sökülemez tanımlama işaretlerinin (işbu metinde bundan sonra eşsiz tanımlama işaretleri olacak anılacaktır) işbu Protokol'ün yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl içinde bütün birim paket, ambalaj ve her türlü dış sigara paketlemelerinin ve Protokol'ün yürürlüğe girmesinden itibaren on yıl içinde diğer tütün ürünleri paket ve ambalajlarının üzerine konulmasını veya bunların bir parçasını olmasını temin edecektir.

4.1 3. fıkranın amaçlarına yönelik olarak her bir Taraf, küresel izleme ve takip sisteminin bir parçası olarak, tütün ürünlerinin menşeinin, uygun durumlarda sapma noktasının belirlenmesinde Taraflara yardımcı olması ve tütün ürünlerinin hareketinin ve bunların yasal durumunun izlenmesi ve kontrolü için aşağıdaki bilgilerin doğrudan veya bir bağlantı aracılığı ile erişilebilir olmasını temin edecektir:

- (a) üretim tarihi ve yeri;
- (b) üretim tesisi;
- (c) tütün ürünleri üretiminde kullanılan makine;
- (d) üretim vardiyası veya üretim zamanı;
- (e) üretici ile ilişkili olmayan ilk müşterinin adı, fatura ve sipariş numarası ve ödeme kayıtları;
- (f) perakende satışın planlanan pazarı;
- (g) ürünün cinsi;
- (h) depolama ve sevkiyat;
- (i) bilinen diğer sonraki alıcının kimliği ve
- (j) planlanan sevkiyat rotası, sevkiyat tarihi, sevkiyat varış yeri, ayrılış yeri ve alıcı.

4.2 (a), (b), (g) ve uygun durumlarda (f) bentlerindeki bilgiler, eşsiz tanımlama işaretlerinin parçasını teşkil edecektir.

4.3. (f) bendindeki bilgilerin işaretleme vaktinde elde olmaması halinde Taraflar, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 15.2(a) maddesinin hükümleri gereğince bu tür bilgilerin dâhil edilmesini gerektirecektir.

5. Bu maddede belirtilen süre sınırları dâhilinde her bir Taraf, bu maddenin 4. fıkrasında belirtilen bilgilerin üretim vaktinde veya herhangi bir üretici tarafından ilk sevkiyat esnasında ya da kendi bölgesine ithalatı esnasında kaydedilmesini gerektirecektir.

6. Her bir Taraf, bu maddenin 5. fıkrası kapsamında kaydedilen bilgilerin, bu maddenin 3. ve 4. fıkraları kapsamında gerekli olan eşsiz tanımlama işaretleri ile birlikte bir bağlantı aracılığı ile o Tarafa erişilebilir olmasını temin edecektir.

7. Her bir Taraf, bu maddenin 5. fıkrası uyarınca kaydedilen bilgilerin ve ayrıca bu maddenin 6. fıkrası uyarınca bu tür bilgileri erişilebilir kılan eşsiz tanımlama işaretlerinin Tarafa ve onun yetkili makamlarınca belirlenen veya yetkilendirilen bir formatta olmasını temin edecektir.

8. Her bir Taraf, 9. fıkranın hükümlerine tabi olarak ulusal ve/veya bölgesel bir odak noktası ile standart elektronik güvenli bir ara yüz aracılığıyla bu maddenin 5. fıkrası kapsamında kaydedilen bilgilerin talep doğrultusunda küresel bilgi-paylaşım odak

noktası için erişilebilir olmasını temin edecektir. Küresel bilgi-paylaşım odak noktası, Tarafların tayin edilmiş yetkili ulusal mercilerinin bir listesini derleyecek ve bu listeyi bütün Taraflar için erişilebilir hale getirecektir.

9. Her bir Taraf veya tayin edilmiş ulusal yetkili makam:

- (a) 4. fıkrada ana hatları ile verilen bilgilere küresel bilgi-paylaşım odak noktasında bir sorgulama yaparak vakitlice erişebilecektir;
- (b) bu tür bilgileri sadece tütün ürünlerinin yasadışı ticaretinin tespit edilmesi veya kovuşturulmasında gerekli olması halinde talep edecektir;
- (c) bilgileri makul olmayan nedenlerle saklamayacaktır;
- (d) 4. fıkraya ilişkin bilgi taleplerine ulusal kanunları gereğince cevap verecektir; ve
- (e) değişimi yapılan her türlü bilgiyi taraflarca mutabık kalındığı şekilde koruyacak ve gizli tutacaktır.

10. Her bir Taraf, üretim, ithalat ya da gümrük veya özel tüketim vergisi kontrolünden geçildiği anda tüm mali yükümlülükler, ilgili vergiler ve uygun olduğu durumda diğer yükümlülükler için uygulanabilir izleme ve takip sisteminin kapsamının daha da geliştirilmesi ve genişletilmesini gerektirecektir.

11. Taraflar, mutabık kalındığı üzere aşağıdakileri içerecek şekilde, izleme ve takip sistemleri için en iyi uygulamaları paylaşma ve geliştirme konularında diğer Taraflar ve yetkili uluslar arası örgütler ile işbirliği yapacaktır:

- (a) bilgi, beceri, yeterlik ve uzmanlık dâhil olmak üzere gelişmiş izleme ve takip teknolojisinin geliştirilmesi, transferi ve ediniminin kolaylaştırılması;
- (b) eğitim ve kapasite geliştirme programlarına ihtiyaç duyulduğunu ifade eden Taraflara bu tür desteğin verilmesi; ve
- (c) bu maddenin 4. fıkrasında belirtilen bilgilere erişim sağlamak amacıyla birim tütün ürünleri paket ve ambalajlarını işaretlemek ve incelemek için teknolojinin daha da geliştirilmesi.

12. Bir Tarafa yüklenen yükümlülükler, tütün endüstrisi tarafından yapılmayacak veya tütün endüstrisine verilmeyecektir.

13. Her bir Taraf, izleme ve takip rejiminde görevlendirilmiş yetkili ulusal makamlarının tütün endüstrisi ve tütün endüstrisinin menfaatlerini temsil edenler ile sadece bu maddenin hükümlerinin uygulanmasında kesin surette gerektiği kadar etkileşim halinde olmasını temin edecektir.

14. Her bir Taraf, bu madde kapsamında böyle bir Tarafın yükümlülükleri ile ilişkili her türlü masrafı tütün endüstrisinin karşılamasını isteyebilir.

MADDE 9

KAYIT TUTMA

1. Taraflar, tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının arz zincirinde yer alan tüm gerçek ve tüzel kişilerin ilgili işlemlere yönelik eksiksiz ve doğru kayıtlara sahip olmasını, uygun görüldüğü durumlarda, sağlayacaktır. Bu kayıtlar, tütün ürünlerinin üretiminde kullanılan malzemelere ilişkin eksiksiz izlenebilirlik sağlamalıdır.

2. Taraflar, madde 6'ya göre ruhsat verilen kişilerin aşağıda belirtilen bilgileri yetkili mercilere sağlamasını, uygun görüldüğünde, şart koşacaktır:

- (a) pazar hacimleri, eğilimleri, tahminleri hakkında genel bilgi ve diğer ilgili bilgiler; ve
- (b) talep edilen tarihte ruhsat sahibinin mülkiyetinde, gözetiminde ya da stoklarında bulunan, vergili bir depoda ya da gümrük antreposunda, transit rejimi altında bulunan ya da bir sevkiyata ilişkin olan tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının talep edilen tarih itibarıyla miktarı

3. İhracat amaçlı ilgili Tarafın bölgesinde satılan veya üretilen veya ilgili Tarafın bölgesinde gümrük vergisi uygulanmayacak şekilde transit veya sevkiyat hareketine tabi olan tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarına ilişkin olarak Tarafların her birisi, madde 6'ya göre, talebe istinaden, ruhsat verilen kişilerin kalkış ülkesindeki yetkili mercilere (altyapının izin verdiği kapsamda elektronik olarak) ayrılış esnasında aşağıdaki bilgileri sağlamasını, uygun görüldüğü durumlarda, şart koşacaktır:

- (a) ürünlerin fiziki kontrole tabi tutulduğu son noktadan yapılan nakliyatın tarihi;
- (b) gönderilen ürünlere ilişkin detaylar (marka, miktar, depo, vs.);
- (c) planlanan nakliye güzergâhları ve varış noktası;
- (d) ürünlerin gönderildiği gerçek veya tüzel kişinin (kişilerin) kimliği;
- (e) taşıyıcının kimliğini de içerecek şekilde taşıma şekli;
- (f) nakliyatın planlanan varış noktasına olan tahmini varış tarihi; ve
- (g) planlanan satış veya kullanım pazarı.

4. Mümkünse her bir Taraf, ticari amaç haricinde faaliyet gösteren geleneksel yetiştiriciler hariç olacak şekilde satıcıların ve tütün yetiştiricilerinin ulusal kanuna uygun olarak dâhil oldukları işlemlere ilişkin eksiksiz ve doğru kayıtlar tutmasını sağlayacaktır.

5. Fıkra 1'in uygulanabilmesi için her bir Taraf, tüm kayıtların aşağıda belirtildiği şekilde olması için etkili yasama, yürütme, idari veya diğer tedbirleri uygulayacaktır:

- (a) en az dört yıl süresince saklanması;
- (b) yetkili mercilere sağlanması; ve
- (c) yetkili mercilerin gerekli gördüğü formatta saklanması.

6. Her bir Taraf, uygulanabilir olması halinde ve ulusal kanuna tabi olacak şekilde bu maddeye göre tutulan tüm kayıtlardaki detayların diğer Taraflarla paylaşımı için bir sistem oluşturacaktır.

7. Taraflar, kayıt tutmaya ilişkin devamlı gelişen sistemleri paylaşırken ve geliştirirken birbirleriyle ve yetkili uluslararası organizasyonlarla işbirliği içinde olmaya gayret gösterecektir.

MADDE 10

GÜVENLİK TEDBİRLERİ VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

1. Her bir Taraf, ulusal kanun ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin hedeflerine uygun olacak şekilde madde 6'ya tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişilerin aşağıda belirtilenleri içerecek şekilde tütün ürünlerinin sapmasını önleyecek gerekli tedbirleri almasını şart koşacaktır:

(a) yetkili mercilere raporlama:

(i) ulusal kanunda belirtilen sınır ötesi nakit havale tutarı veya sınır ötesi aynı ödemeler; ve

(ii) tüm "şüpheli işlemler"; ve

(b) tütün ürünlerinin veya üretim ekipmanlarının planlanan satış veya kullanım pazarı dâhilinde söz konusu ürünlere olan talep miktarına eşit miktarda temini.

2. Her bir Taraf, ulusal kanun ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin hedeflerine uygun olacak şekilde madde 6'ya tabi olan gerçek ve tüzel kişilerin gerçekleştirdikleri işlemlere ilişkin ödemelerin, sadece faturada belirtilen para biriminde ve tutarda olmasını ve sadece planlanan pazarın bulunduğu bölge dâhilindeki mali kuruluşlardan yapılan yasal ödemeler şeklinde olmasını ve diğer alternatif havale sistemlerinin kullanılmamasını sağlayacaktır.

3. Taraf, kendi yargı bölgesindeki tütün ürünlerinin imalatında kullanılan maddeler için madde 6'ya konu olan gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan ödemelerin yalnızca para olarak ve faturadaki ile aynı miktarda ve planlanan pazar bölgesinde yerleşik mali kuruluşlardan sadece yasal ödeme yöntemleri aracılığı ile yapılmasına izin verilmesini ve başka alternatif ödeme sisteminin kullanılmamasını zorunlu kılabilir.

4. Her bir Taraf, bu maddenin gerekliliklerinin ihlali durumunda ilgili cezai, medeni veya idari yargılamalara tabi tutulmasını ve uygun görüldüğünde ruhsatın askıya alınması veya iptalini içerecek şekilde etkili, orantılı ve caydırıcı cezaların uygulanmasını sağlayacaktır.

MADDE 11

İNTERNET, TELEKOMÜNİKASYON VEYA DİĞER GELİŞEN TEKNOLOJİLER ÜZERİNDEN SATIŞ

1. Taraflar, internet-, telekomünikasyon- veya diğer gelişmekte olan teknoloji esaslı satış yöntemleri ile bütün ürünlerine ilişkin herhangi bir işleme dâhil olan gerçek ve tüzel kişilerin, işbu Protokol kapsamındaki tüm ilgili yükümlülüklere uygun hareket etmesini sağlayacaktır.
2. Taraflar, bütün ürünleri internet-, telekomünikasyon- veya diğer gelişmekte olan teknoloji esaslı satış şeklinin yasaklanabileceği hususunu dikkate almalıdır.

MADDE 12

SERBEST BÖLGELER VE ULUSLARARASI TRANSİT

1. Taraflar, işbu Protokol kendileri için yürürlüğe girdikten sonraki üç yıl içinde işbu Protokol'de sağlanan tedbirleri uygulayarak bütün ve bütün ürünlerinin serbest bölgelerde üretimi ve bunlara ilişkin işlemlere yönelik etkin kontroller uygulayacaktır.
2. Ayrıca, serbest bölgeden çıkarma esnasında bütün ürünlerinin aynı tek konteynır veya diğer benzeri taşıma birimi içinde bütün olmayan ürünlerle karıştırılması yasaktır.
3. Taraflar, ulusal kanuna uygun olacak şekilde yasadışı ticareti önlemek amacıyla işbu Protokol'ün hükümlerine uygun olacak şekilde bütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının kendi bölgeleri dâhilindeki uluslararası transit veya aktarımına ilişkin tedbirleri düzenleyecek, uygulayacak, kontrol edecek ve doğrulayacaktır.

MADDE 13

GÜMRÜKSÜZ SATIŞ

1. Taraflar, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 6. maddesini dikkate alarak işbu Protokol'ün tüm ilgili hükümlerini göz önünde bulundurarak gümrüksüz satışlara yönelik etkin önlemleri alacaktır.
2. İşbu Protokol yürürlüğe girdikten sonraki en geç beş yıl içinde Taraflar Toplantısı, sonraki oturumunda bütün ürünlerinin gümrüksüz satışına ilişkin yasadışı ticaret kapsamının belirlenmesine yönelik kanıta dayalı araştırmanın gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Bu araştırmaya dayalı olarak Taraflar Toplantısı, gerekli faaliyeti başlatacaktır.

BÖLÜM IV: SUÇLAR

MADDE 14

CEZA GEREKTİREN SUÇLAR DÂHİL KANUNA AYKIRI FİİL

1. Her bir Taraf, kendi iç hukuk kanunlarının temel ilkelerine tabi olarak, iç hukuk kanunları çerçevesinde aşağıdaki fiillerin tamamının kanuna aykırı kapsamına alınması için gerekli olabilecek kanuni ve diğer tedbirleri alacaktır:

- (a) bu Protokol'ün hükümlerinin aksine bir şekilde tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarının üretimi, toptan ticareti, aracılığı, satışı, nakliyesi, dağıtımı, depolanması, sevkiyatı, ithalat ya da ihracatı;
- (b) (i) geçerli vergi, resim ve diğer harçların ödemesi yapılmadan ya da geçerli mali damgalar, eşsiz tanımlama işaretlerini ya da her türlü diğer gerekli işaret ya da etiketler olmadan tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarının üretimi, toptan ticareti, aracılığı, satışı, nakliyesi, dağıtımı, depolanması, sevkiyatı, ithalat ya da ihracatı;
- (ii) (b)(i) fıkrasında yer almayan; tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarına ilişkin diğer her türlü kaçakçılık;
- (c) (i) tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının yasadışı üretim şekli veya yanlış mali damgalar, yanlış benzersiz tanımlama işaretleri veya hatalı işaretlemeler veya etiketler içeren tütün ambalajı;
- (ii) yasadışı üretilen tütün, yasadışı tütün ürünleri yanlış mali damgalar ve/veya diğer gerekli işaretlemeler veya etiketleri içeren ürünler veya yasadışı üretim ekipmanlarının toptan satışı, aracılığının yapılması, satılması, taşınması, dağıtımı, depolanması, gönderimi, ithalatı veya ihracatı;
- (d) tütün ürünlerinin saklama veya değiştirerek gizleme amacıyla depolama, muhafaza etme, transit, nakliye, ithalat ve ihracat dâhil tütün ürünlerinin arz zincirinden geçişi esnasında tütün harici diğer ürünler ile karıştırılması;
- (e) tütün ürünlerinin işbu Protokol'ün 12.2. maddesini ihlâl edecek şekilde tütün olmayan ürünlerle karıştırılması;
- (f) işbu Protokol'ün ihlali anlamına gelecek internet gibi telekomünikasyon ya da tütün ürünleri satışları kapsamında geliştirilmiş diğer teknolojilerin kullanımı;
- (g) ruhsat sahibi bir kişinin, 6. Madde uyarınca ruhsat sahibi olması gereken fakat ruhsatsız olan bir kişiden tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarını alması;
- (h) yasadışı tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının ticaretini önleme, caydırma, tespit etme, araştırma veya ortadan kaldırmaya yönelik her türlü resmi görevlinin ya da yetkili memurunun görevini yapmasına engel olma;
- (i) (i) yasadışı tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının ticaretini önleme, caydırma, tespit etme, araştırma veya ortadan kaldırmaya yönelik her türlü resmi görevliye ya da yetkili memura görevini yaparken ve kendi aleyhine suçlama hakkına karşı olmadığı zaman yanlış yönlendirici ya da eksik bilgi içeren maddi beyanda bulunma ya da herhangi bir gerekli bilgiyi vermeme;
- (ii) tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarının cinsi, miktarı ya da değerine ya da Protokol'de belirtilen başka bilgilere ilişkin resmi

belgelerde yanlış beyan:

(a) geçerli resim, vergi ve diğer harçların ödemesinden kaçınmak; veya

(b) yasadışı tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının ticaretini önleme, caydırma, tespit etme, araştırma veya ortadan kaldırmaya yönelik her türlü kontrol tedbirlerine halel getirmek amacıyla, resmi formlarda ya da Protokol'de yer alan bilgilere dair yanlış beyanda bulunma;

(iii) işbu Protokol'de belirtilen kayıtları oluşturmama veya tutmama ya da yanlış kayıt tutma; ve

(j) 2. fıkra altında cezai suç olarak belirlenen kanuna aykırı fiil sürecinin aklanması

2. Her bir Taraf, kendi iç hukukunun temel ilkelerine tabi olarak, 1. fıkra belirtilen kanuna aykırı hangi fiillerin ya da bu Protokol'ün hükümlerine aykırı olarak yasadışı tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının ticaretine bağlı diğer hangi fiillerin cezai suçlara girdiğini belirleyecek ve bu tür tespitlerin yapılmasını temin etmek için kanuni ve gerekli olabilecek diğer tedbirleri alacaktır.

3. Taraflar, fıkra 1 ve 2'de belirtilen kanuna aykırı fiillerden hangisinin fıkra 2'ye göre ceza gerektiren suç olduğu hususunda işbu Protokol'ün Sekreterliğini bilgilendirecek ve kendi kanununun kopyalarını veya fıkra 2'nin uygulanmasına neden olan açıklamaları ve söz konusu yasalardaki müteakip değişiklikleri Sekreterliğe iletacaktır.

4. Tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretine ilişkin ceza gerektirici suçlarla mücadele ederken gerçekleştirilen uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi ve işbu Protokol'ün hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanması için Tarafların, Taraf oldukları ilgili ulusal anlaşmaları dikkate alarak kara para aklama, karşılıklı kanuni yardım ve suçluların iadesi hakkındaki ulusal kanunlarını gözden geçirmesi gereklidir.

MADDE 15

TÜZEL KİŞİLERİN MESULİYETİ

1. Her bir Taraf, kanuni ilkeleri ile uyumlu bir şekilde, bu Protokol'ün 14. maddesi uyarınca cezai suç olarak tespit edilmiş olanlar da dâhil olmak üzere kanuna aykırı fiiller için tüzel kişilerin mesuliyetini tespit etmek için gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır.

2. Her bir Tarafın kanuni ilkelerine tabi olarak, tüzel kişilerin mesuliyeti cezai, hukuki ya da idari olabilir.

3. Bu tür mesuliyet, ulusal kanun ve yönetmelikler ve bu Protokol'ün 14. maddesi gereğince cezai suç olarak tespit edilmiş kanuna aykırı fiile dâhil olan ya da bu tür suçları işleyen gerçek kişilerin mesuliyetine bir halel getirmeyecektir.

MADDE 16

KOVUŞTURMA VE YAPTIRIMLAR

1. Her bir Taraf, ulusal hukuku uyarınca 14. maddeye göre belirlenmiş olan cezai suçlar dhl olmak üzere kanuna aykırı fiiller için mesul tutulan tüzel ve gerçek kişilerin, parasal yaptırımlar dhl etkin, orantılı ve caydırıcı cezai veya cezai olmayan yaptırımlara tabi olmasını temin etmek için gerek grldgnde tedbirleri alacaktır.

2. Her bir Taraf, kişilerin 14. Maddede cezai suç sayılan fiiller de dhl kanuna aykırı fiillerin kovuŐturulmasına ilişkin kendi ulusal hukuku uyarınca takdir yetkisi kendisine ait olan kanuni yetkilerinin kullanılarak cezai suçlar da dhl bu tarz kanuna aykırı fiillere yönelik kanun uygulama tedbirlerinin etkinliğinin azami seviyeye çıkarılmasını ve suç da dhl bu tür kanuna aykırı fiillerin işlenmesinden caydırıcı tedbirlerin alınmasını temin etmeye gayret eder.

3. İŞbu Protokol'de yer alan hiçbir husus, işbu Protokol'e göre düzenlenen ve ceza gerektirici suçları da içeren kanuna aykırı fiil ve uygulanan meŐru savunmalar veya fiilin meŐruiyetini kontrol eden diğer kanuni ilkelere ilişkin tanımını, ilgili Tarafın i hukukunda yer aldığı ve ceza gerektiren suçları da içerecek Şekilde kanuna aykırı fiilin bu kanuna göre soruŐturulacaĐı ve cezalandırılacağı ilkesini etkilemeyecektir.

MADDE 17

EL KOYMA ÖDEMELERİ

Taraflar, i hukukuna uygun olacak Şekilde el konulan tütün, tütün ürünleri ve/veya üretim ekipmanlarının üreticisi, imalatçısı, dağıtıcısı, ithalatçısı veya ihracatısından alınmamıŐ olan vergilere ve harçlara eşit olan miktar üzerine vergi konulması için yetkili mercilerin yetkilendirilmesinin gerekli olduğu durumları dikkate alarak ilgili kanun koyucu ve diğer tedbirleri göz önünde bulundurmalıdır.

MADDE 18

İMHA VEYA PARÇALAMA

Tüm el konulmuŐ tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanları, mümkün olan en kapsamlı evre dostu yöntemler kullanılarak parçalanacak veya ulusal kanuna göre imha edilecektir.

MADDE 19

ÖZEL SORUŞTURMA TEKNİKLERİ

1. İ hukuk sisteminin temel ilkelerinin izin vermesi halinde, her bir Taraf iç hukukun olasılıkları dhlinde ve i hukukunun belirlediği Şartlar altında; tütün, tütün

ürünleri ya da üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretine karşı etkin bir mücadele amacıyla kendi bölgesinde yetkili mercilerce kontrollü teslimatın uygun kullanımı ve uygun addettiği durumlarda elektronik ya da diğer gözetleme ve gizli operasyonlar gibi diğer özel soruşturma tekniklerinin kullanımına izin verecek gerekli önlemleri alacaktır.

2. Madde 14 ile uyumlu olarak belirtilen cezai suçları soruşturmak amacıyla Taraflar uluslar arası seviyedeki işbirliği bağlamında bu maddenin 1. fıkrasına atıfta bulunulan teknikleri kullanmak için gerekli durumlarda ikili veya çok uluslu uygun anlaşma ya da düzenlemeleri yapmaya teşvik edilmektedir.

3. Bu maddenin 2. fıkrasında belirtildiği gibi bir anlaşma ya da düzenlemenin olmaması halinde, uluslar arası seviyede bu tür özel soruşturma tekniklerinin kullanımına dair kararlar, belirli bir vaka temelinde yapılacaktır ve gerekli durumlarda, ilgili Tarafların yetkilerinin kullanımına ilişkin mali düzenlemeleri ve anlaşmaları dikkate alacaktır.

4. Taraflar, bu alanda uluslar arası işbirliği ve yardımın önemini ve bu tür bir işbirliği ve yardıma olan ihtiyacı bilmektedir ve bu maddenin amaçlarına ulaşmak için kapasite geliştirmede birbiri ile ve uluslar arası örgütler ile işbirliği yapacaktır.

BÖLÜM V: ULUSLAR ARASI İŞBİRLİĞİ

MADDE 20

GENEL BİLGİ PAYLAŞIMI

1. Taraflar işbu Protokol'ün hedeflerine ulaşılması için, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin bir parçası olarak, iç hukukuna tabi bir şekilde ve uygun durumlarda diğer hususların yanı sıra aşağıdaki gibi konularda ilgili bilgileri rapor edecektir:

- (a) tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarına el konulmasının ayrıntıları, miktar, el koyma değeri, ürün cinsleri, üretim tarihi ve yerleri; ve kaçırılan vergileri toplu şekilde;
- (b) tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarının ithalatı, ihracatı, transiti, vergili ve gümrüksüz satışları ve miktarı ya da üretim değeri;
- (c) tütün, tütün ürünleri ya da üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretindeki eğilimler, gizleme yöntemleri ve icra usulü; ve
- (d) Tarafların mutabık kaldığı şekilde diğer ilgili bilgiler.

2. Taraflar, bilgi toplama ve değiş tokuşu için Tarafların kapasitesini arttırmak amacıyla birbiriyle ve yetkili uluslar arası örgütler ile işbirliği yapacaktır.

3. Taraflar, bilgiyi ileten Tarafça aksi belirtilmediği sürece bu tür bilgilerin gizli ve sadece Tarafların kullanımına yönelik olduğunu addedecektir.

MADDE 21

BİLGİ PAYLAŞIMININ UYGULANMASI

1. Yürürlükteki tüm uluslar arası antlaşma hükümlerine veya iç hukuka tabi olan Taraflar, uygun olduğu hallerde, kendi inisiyatifi ya da tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretinin tespit edilmesi veya soruşturulması için gereken bu tür bilgilerin doğrulanmasını sağlayan Tarafın talebi ile aşağıdaki hususlarda bilgi alışverişi yapacaktır:

- (a) ilgili gerçek ve tüzel kişilerin ruhsat kayıtları;
- (b) tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretine karşı gerçek ve tüzel kişilerin tanımlanması, izlenmesi ve kovuşturulması hakkında bilgi;
- (c) soruşturma ve kovuşturma kayıtları;
- (d) tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının ihracat, ithalat veya gümrüksüz yapılan satışlarının kayıtları;
- (e) tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının ele geçirilme detayları (referans bilgisi dâhil olmak üzere uygun olduğu hallerde, ele geçirme miktarı, değeri, ürün tanımı, suçla ilişkili varlıklar, üretimin tarihi ve yeri) ve eylem tarzı (taşınma, gizleme, nakletme ve tespit etme yöntemlerini içeren).

2. Bu madde kapsamında Taraflardan alınan bilgiler, yalnızca işbu Protokol'ün hedeflerini karşılamak için kullanılacaktır. Taraflar, bilgiyi sağlayan Tarafın mutabakatı olmadan bu tür bilgilerin aktarılamayacağını belirtebilir.

MADDE 22

BİLGİ PAYLAŞIMI: GİZLİLİK VE BİLGİLERİN MUHAFAZA EDİLMESİ

1. Her bir Taraf, madde 20, 21 ve 24'te bahsi geçen verilerin temin edildiği yetkili ulusal makamları tayin edecek ve işbu Protokol'ün Taraflarına Sözleşme Sekreteryası aracılığıyla söz konusu tayini bildirecektir.

2. İşbu Protokol kapsamında yapılacak olan bilgi değiş tokuşu, gizlilik ve mahremiyet hususlarına ilişkin iç hukuka tabi olacaktır. Karşılıklı mutabakat çerçevesinde Taraflar, değiş tokuş edilen her tür bilgiyi muhafaza edecektir.

MADDE 23

YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ: BİLİMSEL, TEKNİK VE TEKNOLOJİK KONULARDA EĞİTİM, TEKNİK YARDIM VE İŞBİRLİĞİ.

1. Taraflar, karşılıklı olarak mutabakata varıldığı şekilde işbu Protokol'ün hedeflerini yerine getirmek amacıyla bilimsel, teknik ve teknolojik hususlarda eğitim, teknik yardım ve işbirliği sağlama konusunda birbirleriyle ve/veya yetkili uluslararası ve bölgesel kuruluşlarla işbirliği halinde olacaktır. Bu tür yardımlar; bilgi toplama, kanunu yürürlüğe koyma, izleme ve takip etme, bilgi yönetimi, kişisel verilerin korunması, yasaklama, elektronik gözetim, adli analiz, karşılıklı kanuni yardım ve suçlunun ülkesine iadesi gibi alanlarda uzmanlığın ya da uygun teknolojinin aktarımını kapsayabilir.
2. Taraflar, uygun şekilde, gelişmekte olan ülke Tarafların ve ekonomileri geçiş aşamasında olan Tarafların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak bilimsel, teknik ve teknolojik hususlarda eğitim, teknik yardım ve işbirliğini geliştirmek amacıyla iki tarafı, çok tarafı ya da diğer antlaşma veya düzenlemelere girebilir.
3. Taraflar, ele geçirilen tütün ve tütün ürünlerinin coğrafi olarak kesin çıkış kaynaklarının belirlenmesine yönelik ihtimalleri geliştirmek ve araştırmak amacıyla uygun şekilde işbirliği yapacaktır.

MADDE 24

YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ: SUÇLARIN SORUŞTURMA VE KOVUŞTURULMASI

1. İç hukuk kapsamında Taraflar, tütün, tütün ürünlerinin ya da üretim ekipmanlarının yasadışı ticaret ile ilişkisi olan yasal veya tüzel kişilerin çok tarafı, bölgesel ya da iki tarafı düzenlemeler ile önlenmesi, belirlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve cezalandırılmasına yönelik işbirliğini geliştirmek için uygun olduğu yerlerde gerekli bütün tedbirleri alacaktır.
2. Her bir Taraf tütün ve tütün ürünlerinin yasadışı ticaretiyle ya da üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretiyle mücadelede atanmış idari, düzenleyici, hukuki yürütme yetkilileri ve diğer yetkililerin (müsaade edildiği yerlerde iç hukuk uyarınca adli makamlar da dâhil olmak üzere) kendi iç hukukunda belirtildiği şekilde ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliğinin ve konuyla ilgili bilgi değiş tokuşunun yapılmasını temin edecektir.

MADDE 25

EGEMENLİĞİN KORUNMASI

1. Taraflar, işbu Protokol'den doğan yükümlülüklerini, egemen eşitlik ve Devletlerin bölgesel bütünlüğü ve diğer Devletlerin yerel işlerine müdahale etmeme ilkeleriyle uyumlu olacak şekilde gerçekleştirecektir.
2. İşbu Protokol'de yer alan hiçbir husus, Taraflardan herhangi birisine diğer bir Devletin bölgesi dâhilinde iç hukukuna göre sadece söz konusu Devletin yetkilileri tarafından gerçekleştirilebilecek olan yetki alanı uygulaması ve işlevlerin uygulanması hakkını vermemektedir.

MADDE 26
YARGI ÇEVRESİ

1. Taraflar, aşağıda belirtilen durumların meydana gelmesi halinde madde 14'te belirtilen ceza gerektirici suçlara ilişkin yargı çevresini oluşturmak için gerekli olan tüm tedbirleri uygulayacaktır:

- (a) suçun söz konusu Tarafın bölgesi dâhilinde işlenmesi; veya
- (b) suçun söz konusu Tarafın bayrağını taşıyan gemide işlenmesi veya suçun işlendiği tarihte ilgili Tarafın kanunlarına göre tescil edilmiş olan uçakta işlenmesi.

2. Madde 25'e bağlı olarak, Taraflar, aşağıdaki durumların meydana gelmesi halinde ceza gerektirici suçlar üzerinde kendi yargı çevresini oluşturabileceklerdir:

- (a) suçun söz konusu Tarafın aleyhinde işlenmesi;
- (b) suçun ilgili Tarafın vatandaşı veya ikameti ilgili bölgede olan yurtsuz kişi tarafından işlenmesi; veya
- (c) Suçun madde 14'de belirtilenlerden biri olması ve madde 14'e göre suçun bölge dâhilinde işlenmesi görüşüyle kendi bölgesi dışında işlenmesi.

3. Madde 30'un amaçları kapsamında Taraflar, şüphelinin kendi bölgesinde olması ve kendi vatandaşlarından birisi olması nedeniyle bu kişiyi kendi ülkesine iade etmemesi halinde madde 14'e göre işlenen suç üzerinde yargı çevresini oluşturmak için gerekli olan tedbirleri kabul edecektir.

4. Taraflar, şüphelinin kendi bölgesinde olması ve söz konusu suçluyu kendi ülkesine iade etmemesi halinde madde 14'e göre işlenen suç üzerinde yargı çevresini oluşturmak için gerekli olan tedbirleri kabul edebileceklerdir.

5. Fıkra 1 veya 2'ye göre yargı çevresini kullanan Taraflardan birisinin bir veya daha fazla Tarafın aynı fiile ilişkin araştırma, soruşturma veya kanuni işlem gerçekleştirdiği hakkında bilgi sahibi olması veya bu durumu öğrenmesi halinde bu Tarafların yetkili mercileri, uygun görüldüğü şekilde, faaliyetlerinde koordinasyon sağlamak için birbirlerine danışacaktır.

6. Genel uluslararası yasa normlarına hâle getirmeksizin, işbu Protokol, kendi iç hukukuna göre Taraflardan herhangi birisi tarafından oluşturulan yargılama yetkisinin uygulanmasını hariç tutmamaktadır.

MADDE 27

KANUNUN YÜRÜTÜLMESİNDE İŞBİRLİĞİ

1. Her bir Taraf, ilgili iç hukuk ve idari sistemleriyle tutarlı olarak aşağıdaki etkin tedbirleri kabul edecektir:

(a) madde 14 gereğince belirlenen suçların tüm yönlerine ilişkin güvenilir ve hızlı bilgi alışverişini kolaylaştırmak için yetkili makamlar, kurumlar ve hizmetler arasındaki iletişimi güçlendirmek ve gerektiğinde iletişim kanalları kurmak;

(b) yetkili makamlar, kurumlar ve hizmetler, gümrük, polis ve diğer kolluk kuvvetleri arasında etkili işbirliğini sağlamak;

(c) madde 14 gereğince belirtilen cezai suçlara ilişkin belli davalardaki soruşturmaların yürütülmesinde diğer Taraflarla işbirliği içinde olmak;

(i) bu tür suçlara karıştığından şüphelenilen kişilerin kimliği, nerede bulunduğu ve eylemleri veya ilgili diğer kişilerin yeri;

(ii) bu tür suçların işlenmesinden elde edilen mülklerin veya suç gelirinin hareketi; ve

(iii) bu tür suçlar işlenirken kullanılan veya kullanılmasi düşünülen mülk, ekipman veya diğer vasıtaların hareketi;

(d) analitik veya soruşturmaya ilişkin amaçlar için gereken sayı veya miktardaki maddeleri, yer geldiğinde sağlamak;

(e) yetkili makamlar, kurumlar ve hizmetler arasındaki etkili işbirliğini kolaylaştırmak ve ilgili Taraflar arasındaki iki taraflı antlaşma veya düzenlemelere tabi olan irtibat görevlilerinin atanması dâhil olmak üzere personelin ve diğer uzmanların karşılıklı olarak değiştirilmesini teşvik etmek;

(f) bu tür suçları işlerken mevcutsa faydalanılan güzergah ve taşıt, sahte kimlikler, değiştirilmiş belgeler veya sahte belgelerin ya da eylemleri gizlemek için kullanılan diğer yöntemlerin yanı sıra gerçek veya tüzel kişilerce kullanılan belirli yöntem ve metotlar konusunda diğer Taraflarla konuyla ilgili bilgi alışverişinde bulunmak,

(g) madde 14 gereğince belirlenmiş suçların, uygun görüldüğünde erkenden belirlenmesi amacıyla gereken idari önlemler ile diğer önlemlerin koordine etmek ve ilgili bilgileri alıp vermek.

2. İş bu Protokolü etkili kılmak açısından, Taraflar kanun yürütücü makamları arasında doğrudan işbirliği konulu iki veya çok taraflı antlaşma veya düzenlemeler yapacak ve eğer bu tür antlaşma ve düzenlemeler mevcutsa bunları uygun şekilde iyileştirecektir. İlgili Taraflar arasında bu tür antlaşma veya düzenlemeler yoksa Taraflar işbu Protokolü, kapsanan suçlarla ilgili olarak karşılıklı hukuki yaptırım konulu işbirliğinin esası olarak dikkate alabilir. Taraflar, yeri geldiğinde, kanun yürütücü makamları arasındaki işbirliğini güçlendirmek için uluslararası ve bölgesel kuruluşlar dâhil olmak üzere antlaşma veya düzenlemeleri tam olarak kullanacaktır.

3. Taraflar, modern teknolojinin kullanımıyla işlenen uluslararası yasadışı bütün ürünleri ticaretine cevap verme yöntemleri dâhilinde işbirliği kurmaya çalışacaktır.

MADDE 28

KARŞILIKLI İDARİ YARDIMLAŞMA

İç hukuk ve idari sistemlerle uyumlu olacak şekilde Taraflar, tütün, tütün ürünleri veya üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretinin önlenmesi, tespit edilmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve buna karşı mücadele edilmesine ilişkin gümrük ve diğer ilgili yasaların doğru bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla talep edilmesi halinde veya kendi inisiyatifleri çerçevesinde birbirlerine bilgi sağlayacaktır. Taraflar, ileten Tarafça aksi belirtilmedikçe söz konusu bilgilerin gizli ve sınırlı kullanıma sahip bilgiler olduğunu kabul edecektir:

- (a) gösterilen etkililik kapsamında yeni gümrük vergileri ve diğer yürütme teknikleri;
- (b) yeni eğilimler, tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretinde kullanılan metot ve araçlar;
- (c) tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretine konu olarak bilinen mallar ve bu malların detaylı tarifi, paketlemesi, taşınması ve depolanmasında kullanılan metotlar;
- (d) madde 14 gereğince belirlenen suççu işleyen veya bu suçun bir tarafı olan gerçek veya tüzel kişiler; ve
- (e) arz zincirinin kontrolü ve diğer yürütme amaçlarına yönelik risk değerlendirmesine tayin edilmiş kurumlara yardımcı olabilecek her türlü veri.

MADDE 29

KARŞILIKLI ADLİ YARDIMLAŞMA

1. Taraflar, işbu Protokol'ün 14. maddesi uyarınca belirtilen suçlara yönelik olarak soruşturmalarda, kovuşturmalarda ve adli muamelelerde karşılıklı olarak birbirlerini en geniş hukuki yardımlaşma ile destekleyeceklerdir.

2. Karşılıklı adli yardımlaşma, talepte bulunan Taraf adına işbu Protokol'ün 15. maddesi uyarınca tüzel kişilerin sorumlu tutulabileceği suçlara ilişkin soruşturmalara, kovuşturmalara ve adli muamelelere yönelik olarak talepte bulunulan Tarafın ilgili kanunları, antlaşmaları, mutabakatları ve düzenlemeleri kapsamında en geniş şekilde sağlanacaktır.

3. Bu madde uyarınca sağlanacak olan karşılıklı adli yardım, aşağıda belirtilen amaçların herhangi biri için talep edilebilir:

- (a) kişilerden kanıt ya da ifade alınması;
- (b) adli belgelere ait hizmetin gerçekleştirilmesi;
- (c) arama ve el koyma ve dondurmanın yerine getirilmesi;

- (d) nesnelere ve alanların teftiş edilmesi;
- (e) bilgi, kanıt maddeleri ve uzman değerlendirmelerinin sağlanması;
- (f) hükümete, bankaya, mali, şirketlere veya şişletmelere ait kayıtlar dâhil ilgili belgelerin ve kayıtların orijinallerinin ya da onaylı nüshalarının temini;
- (g) suç, mülkiyet, vasıtalar ya da diğer şeylerden elde edilmiş gelirlerin kanıt amaçları doğrultusunda belirlenmesi ve izlenmesi;
- (h) talepte bulunan Tarafın kişilerin gönüllü olarak mahkeme huzuruna çıkmalarının kolaylaştırılması;
- (i) talepte bulunulan Tarafın iç hukukuna aykırı düşmeyen her tür diğer yardımlar.

4. Bu maddenin hükümleri, karşılıklı adli yardımlaşmayı tamamen ya da kısmen yöneten veya yönetecek olan iki taraflı veya çok taraflı herhangi bir antlaşma nezdinde bulunan yükümlülükleri etkilemeyecektir.

5. Söz konusu Taraflar, karşılıklı temelinde, bir adli yardımlaşma sözleşmesi ya da hükümetler arası bu tür bir antlaşma ile birbirlerine bağlı değillerse, bu maddenin 6 ila 24 arasındaki fıkraları, bu maddeyi müteakip olarak yapılan taleplere uygulanmayacaktır. Tarafların böyle bir antlaşmayla birbirlerine bağlı olmaları ve söz konusu yerde bu maddenin 6 ila 24. fıkralarına başvurmama konusunda anlaşmaları durumunda, söz konusu anlaşmanın ilgili hükümleri uygulanacaktır. İşbirliğini kolaylaştırmaları durumunda Tarafların bu fıkralara başvurmaları şiddetle tavsiye edilir.

6. Taraflar, karşılıklı adli yardımlaşma için talepleri alma ve bunları ya yerine getirme ya da bu kapsamda ilgili başka yetkili mercilerine gönderme hususlarında sorumluluğu ve yetkiyi üstlenecek merkezi bir yetkili tayin edecektir. Bir Tarafın, farklı bir karşılıklı adli yardımlaşma sistemi ile özel bir bölgesinin ya da toprağının olması durumunda bu Taraf, söz konusu bölge ya da toprak için aynı işlemlere sahip olacak ayrı bir merkezi yetkili tayin edebilecektir. Merkezi yetkililer, alınan taleplerin hızlı ve doğru bir biçimde icra edilip iletildiğinden emin olacaktır. Merkezi yetkilinin, uygulaması için yetkili bir mercie teklif göndermesi durumunda, yetkili merci tarafından gönderilen teklifin hızlı ve doğru bir biçimde icra edilmesi merkezi merci tarafından desteklenecektir. Her bir Taraf, bu amaç doğrultusunda tayin edilmiş merkezi yetkilinin Protokol'üne yönelik giriş, kabul, onay, resmi doğrulama ya da onaylama zamanında Sözleşme Sekreteryası Başkanını bilgilendirecektir. Karşılıklı adli yardımlaşma hususu için taleplerin aktarılması ve buna ilişkin herhangi bir haberleşme, Taraflarca tayin edilmiş merkezi merciler arasında gerçekleştirilecektir. Bu gereklilik, mümkün olması halinde uygun uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla Tarafların mutabık olduğu yerlerde acil koşullarda bu tür taleplerin ve iletişimlerin diplomatik yollarla söz konusu Tarafa yönlendirilmesini ve mümkünse Tarafın herhangi bir hakkına zarar gelmemesini gerektirecektir.

7. Talepler; yazılı olarak ya da herhangi bir şekilde yazılı bir kaydın oluşturulmasının mümkün olduğu yerlerde Tarafa gerçeklik sağlayacak olan koşullar altında talepte bulunulan Tarafa kabul edilebilir bir dilde yapılacaktır. Her bir Taraf için kabul edilebilir dil veya diller, Protokol'e ilişkin giriş, kabul, onay, resmi doğrulama ya da onaylama zamanında Sözleşme Sekreteryası Başkanına bilgilendirilecektir. Acil

durumlarda Tarafların anlaşmaya varmaları durumunda talepler, sözel olarak da yapılabilir, ancak hemen ardından yazılı olarak onaylanması gerekmektedir.

8. Karşılıklı adli yardımlaşma için bir talep, aşağıda belirtilenleri içerecektir:

- (a) talepte bulunan merciin kimliği;
- (b) taleplerin ilişkili olduğu ihtilaf konusu ile soruşturma, kovuşturma ve yasal işlemlerin doğası; soruşturma, kovuşturma ve yasal işlemi icra eden yetkilinin adı ve işlevleri ;
- (c) adli belgelerin hizmet amacına ilişkin talepler açısından olanlar hariç ilgili gerçeklerin bir özeti;
- (d) aranan yardımın bir açıklaması ve talepte bulunan Tarafın izlenmesini istediği herhangi prosedürün detayları;
- (e) mümkün olan yerlerde ilgili kişinin kimliği, mevkii ve milliyeti;
- (f) kanıtın, bilginin ya da eylemin aranma nedeni;
- (g) suça ve dolayısıyla cezaya ilişkin iç hukuk hükümleri.

9. Talepte bulunulan Taraf, kendi iç hukukuna göre ya da böyle bir uygulamayı kolaylaştırabileceği zamanlarda talebin uygulanmasının gerekli gibi görünmesi durumunda ilave bilgi talebinde bulunabilir.

10. Herhangi bir talep, talepte bulunulan Tarafın içi hukukuna göre, talepte bulunulan Tarafın iç hukukuna aykırı düşmeyecek şekilde ve mümkün olduğu yerlerde talepte belirtilen prosedürler uyarınca gerçekleştirilecektir.

11. Talepte bulunulan Taraf; talepte bulunulan Tarafın önceden rızası olmadan talepte belirtilenlerden ziyade soruşturmalar, uygulamalar ya da hukuki işlemler için talepte bulunulan Tarafa tedarik edilen bilgi ve kanıtları aktarmayacak ya da kullanmayacaktır. Bu fıkrada yer alan hiçbir husus, talepte bulunulan Tarafın suçlanan bir kişinin aklanmasını sağlayan tutanaklı bilgileri ya da kanıtları ifşa etmesinden alıkoymaz. Sonraki durumda ise talepte bulunulan Taraf, ifşadan önce talepte bulunulan Tarafı bilgilendirecek ve bu şekilde bir talebin söz konusu olması durumunda talepte bulunulan Tarafa danışacaktır. İstisnai bir durumda önceden bir bildirin mümkün olmaması durumunda, talepte bulunulan Taraf ifşa hususunda talepte bulunulan Tarafı gecikme olmaksızın bilgilendirecektir.

12. Talepte bulunan Taraf, talebin icra edilmesine izin verecek şekilde talepte bulunulan Tarafın talebin gerçekliğini ve aslına saklı tutmasını isteyebilir. Talepte bulunulan Taraf, gizlilik gerekliliklerine uyma konusunda başarısız olursa, derhal talepte bulunulan Tarafı bilgilendirecektir.

13. İç hukukun temel ilkelerine uyulduğu ve mümkün olan yerlerde, bir şahıs bir Tarafın topkalarında ise ve başka bir Tarafın adli yetkilileri tarafından bir tanık veya uzman olarak dinlenmek isterse, ilk Taraf diğer Tarafın talebiyle söz konusu şahsın talepte bulunulan Tarafın topkalarında kişisel olarak bulunmasının istenmemesi ya da bulunma olanağının bulunmaması durumunda, duruşmanın video konferansla yapılmasına izin verebilir. Taraflar, duruşmanın talepte bulunulan Tarafın yasal bir yetkilisi tarafından icra edilmesi ve talepte bulunulan tarafın yasal bir yetkilisininin

katılımının gerçekleşmesi hususunda mutabık olabilirler.

14. Karşılıklı adli yardımlaşma şu koşullarda reddedilebilir:

- (a) talep, bu maddenin hükümlerine uygun bir şekilde yapılmazsa;
- (b) talepte bulunulan Taraf, talebin icra edilmesi durumunda egemenliğinin, güvenliğinin, asayişinin ya da diğer önemli hususların zarara uğrayabileceğini düşünürse;
- (c) talepte bulunulan Taraf yetkililerine, kendi yargılama hakları çerçevesinde suçun herhangi bir soruşturmaya, kovuşturmaya ya da yasal işlemlere maruz kalmış olması nedeniyle iç hukuku gereğince benzer bir suça ilişkin olarak talepte bulunulan eylemi icra etme konusunda yasak getirilirse;
- (d) talebin talepte bulunulan Tarafta maksimum cezasının iki yıldan az hapis cezası veya diğer özgürlükten mahrumiyet cezalarının uygulandığı bir suçta içermesi veya talepte bulunulan Tarafın kararına göre yardım sağlanması halinde suçun önemiyle orantılı olmayacak şekilde kendi kaynakları üzerinde bir yük getirmesinde; veya
- (e) karşılıklı adli yardımlaşmaya ilişkin olarak verilecek olan talep, talepte bulunulan Tarafın iç hukuk sistemine ters düşerse.

15. Karşılıklı adli yardımlaşmanın herhangi bir reddi konusunda nedenler sunulacaktır.

16. Herhangi bir Taraf, banka sırrı nedeniyle bu madde uyarınca karşılıklı adli yardımlaşmayı yerine getirmeyi reddetmeyecektir.

17. Taraflar, suçun aynı zamanda mali hususları da içerdiğinin düşünülmesi gibi tek nedenle karşılıklı adli yardımlaşma talebini reddedemezler.

18. Taraflar, ikili suçluluğun olmaması nedeniyle bu maddeyi müteakip karşılıklı adli yardımlaşmayı yerine getirmeyi reddedebilir. Ancak uygun gördüğü durumlarda talepte bulunulan Taraf, gerçekleştirilen fiilin talepte bulunulan Tarafın iç hukuku nezdinde suç olup olmadığına bakmaksızın takdir yetkisine karar verdiği ölçüde yardım sağlayabilir.

19. Talepte bulunulan Taraf, mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı adli yardımlaşma konusunda talebi yerine getirecek ve talepte bulunan Tarafça önerilen ve tercihen talepte verilen nedenler kapsamında süre bitim tarihlerini mümkün olduğunca dikkate alacaktır. Talepte bulunulan Taraf, talepte bulunan Tarafın makul taleplerini, talebin ele alınmasındaki ilerlemeyi dikkate alarak cevap verecektir. Talepte bulunan Taraf, yardıma artık ihtiyacın gerekmemesi durumunda talepte bulunulan Tarafı derhal bilgilendirecektir.

20. Karşılıklı adli yardımlaşma, talepte bulunulan tarafın devam edilen soruşturmaya, kovuşturmaya ya da yasal işleyişe müdahil olması nedeniyle talepte bulunulan Tarafça ertelenebilir.

21. Bu maddenin 14. fıkrasını müteakip bir talebi reddetmeden ya da bu maddenin 20. fıkrasını müteakip söz konusu talebin uygulamasını ertelemeden önce talepte bulunulan Taraf, gerek duyması halinde bu tür şart ve koşullara tabi olan yardımın verilip

verilmeyeceği konusunda talepte bulunan Tarafa danışacaktır. Talepte bulunan Taraf, söz konusu koşullara tabi olan yardımı kabul ederse, bu koşullara uymak zorunda kalacaktır.

22. Bir talebin yerine getirilmesi ile ilgili olağan masraflar, ilgili Taraflarca aksi yönde bir mutabakat sağlanmadığı sürece talepte bulunulan Tarafça karşılanacaktır. Talebi yerine getirmek amacıyla önemli ya da olağanüstü düzeyde harcamanın gerekmesi ya da gerekecek olması durumunda Taraflar, masrafların karşılanma şeklinin yanı sıra talebin uygulanmaya koyulacağı hüküm ve şartları belirlemek için birbirlerine danışacaklardır.

23. Herhangi bir talep olması durumunda, talepte bulunulan Taraf:

(a) iç hukukuna göre kamuya açık, hükümet kayıtlarını, belgelerini ya da bilgilerin nüshalarını talepte bulunan Tarafa temin edecektir; ve

(b) iç hukukuna göre kamuya açık olmayan, takdir yetkisi dâhilinde, tamamen, kısmen veya uygun görmesi halinde, söz konusu koşullara bağlı olarak talepte bulunan Tarafa, her türlü hükümet kayıtlarını, belgelerini ya da bilgilerin nüshalarını verebilir.

24. Taraflar, gereklilik halinde, bu maddenin hükümleri amaçlarına hizmet edecek, tatbiki mümkün etkiler verecek ya da bu hükümleri geliştirecek olan çift taraflı ya da çok taraflı anlaşmaları ya da düzenlemeleri yapma ihtimalini dikkate alacaktır.

MADDE 30

SUÇLULARIN İADESİ

1. Bu madde, aşağıdaki durumların meydana gelmesi halinde işbu Protokol'ün Madde 14'üne göre işlenmiş ceza gerektiren suçlar için geçerlidir:

(a) iade talebine maruz kalan kişinin, talepte bulunulan Tarafın bölgesi dâhilinde yerleşik olmasında ;

(b) suçlunun iadesinin talep edildiği ceza gerektiren suçun hem talepte bulunulan Taraf, hem de talepte bulunulan Tarafın iç hukukuna göre ceza gerektirici nitelikte olmasında; ve

(c) suçun çift taraflı ve çok taraflı anlaşmalara veya diğer uluslararası anlaşmalara uygun olarak azami süreyle hapis cezası veya en az dört yıl hürriyetten mahrum edilen diğer şekiller veya diğer daha ciddi cezalar veya Taraflarca kabul edilecek daha az süreyle cezalandırılabilir nitelikte olmasında.

2. İşbu maddenin uygulandığı ceza gerektiren suçlar, Taraflar arasında mevcut olan suçluların iadesi anlaşmasında, suçluları iade edilebilir şeklinde sayılmış olacaktır. Taraflar, söz konusu suçları, kendi aralarında gerçekleştirilecek suçluların iadesine ilişkin tüm anlaşmalarda suçluları iade edilebilir suçlar şeklinde dâhil etmeyi kabul etmektedir.

3. Suçlu iadesini bir anlaşmanın varlığına bağlı şartlı olarak gerçekleştiren Tarafın, suçluların iadesi anlaşması yapmadığı bir başka Taraftan suçlu iadesine ilişkin bir talep

alması halinde söz konusu Taraf, bu maddenin uygulanacağı ceza gerektiren suç bağlamında işbu Protokolü, suçluların iadesinde yasal esas olarak dikkate alabilecektir.

4. Suçluların iadesini bir anlaşmaya dayanarak şartlı olarak gerçekleştirmeyen Taraflar, bu maddenin uygulandığı ceza gerektiren suçları, kendi aralarında suçluları iade edilebilir suçlar olarak dikkate alacaktır.

5. Suçluların iadesi, bu durumda uygulanacak minimum cezalandırmaya ilişkin şartlar ve talepte bulunulan Tarafın suçlu iadesini reddetme gerekçelerini de içerecek şekilde talepte bulunulan Tarafın iç hukukuna veya uygulanmakta olan suçluların iadesi anlaşmalarında belirtilen şartlara tabidir.

6. Taraflar, kendi iç hukuklarına tabi olacak şekilde bu maddenin uygulandığı ceza gerektiren suçlarda suçlu iadesi prosedürlerini hızlandıracak ve inandırıcı gereklilikleri basitleştirecektir.

7. Taraflardan herhangi birisinin kendi bölgesi dâhilindeki şüpheliyi kendi vatandaşı olduğu gerekçesiyle bu maddenin uygulandığı ceza gerektiren suçlar kapsamında iade etmemesi halinde bu kişinin iadesini talepte bulunan Tarafın isteği üzerine ilgili Taraf, kovuşturma maksadıyla ve gecikmeye mahal vermeksizin söz konusu olayı kendi yetkili mercilerine sunmakla yükümlüdür. Bu merciler, ilgili Tarafın iç hukuku kapsamında benzer yapıya sahip diğer suçlardaki gibi karar verecek ve gerekli işlemleri başlatacaktır. İlgili Taraflar, bu kovuşturmaların etkinliğini sağlamak amacıyla yargılama usulü ve kanıtlara ilişkin olarak birbirleriyle işbirliği içinde olacaktır.

8. Taraflardan herhangi birisinin kendi iç hukukuna göre suçluyu iade etme iznine sahip olması veya söz konusu kişinin iadesi veya teslim olması gözetilerek yapılan yargılama veya duruşma sonucunda uygulanan karara göre ilgili Tarafa iade edilecek olan kişinin durumuna göre kendi vatandaşını teslim etme iznine sahip olması ve söz konusu Taraf ve kişinin iadesini isteyen Tarafın bu seçeneği ve uygun göreceklere diğer şartlara göre kabul etmeleri halinde bu şartlı iade veya teslim etme, fıkra 7'de belirtilen yükümlülüğün ifa edilmesi açısından yeterli olacaktır.

9. Kararın uygulanmasını amaçlayacak şekilde suçlu iadesinin, söz konusu kişinin talepte bulunulan Tarafın vatandaşı olması nedeniyle reddedilmesi halinde talepte bulunulan Taraf, iç hukukunun izin vermesi halinde ve bu hukukun gerekliliklerine uygun olacak şekilde talepte bulunan Tarafın yapacağı uygulamaya istinaden talepte bulunan Tarafın veya bunlarla ilgili geriye kalanın iç hukukuna göre verilmiş olan kararın uygulanması hususunu dikkate alacaktır.

10. Bu maddenin uygulandığı ceza gerektirici suçların herhangi birisi nedeniyle hakkında işlemlerin gerçekleştirildiği kişi, yaşamış olduğu bölge dâhilindeki Tarafın iç hukuku tarafından sağlanan tüm hakların ve güvencelerin kullanımını da içerecek şekilde işlemlerin tüm aşamalarında adil muameleye tabi tutulmaları garanti altına alınacaktır.

11. Talepte bulunulan Tarafın görüşüne göre talebin söz konusu kişinin ırkı, cinsiyeti, dini, uyruğu, etnik kökeni veya politik görüşleri nedeniyle soruşturulması veya cezalandırılması amacı gütmemesi ve bu hususta talepte bulunulan Tarafın dayanaklarının olduğu haller için işbu Protokol'de yer alan hiçbir husus, suçlunun iadesine ilişkin bir yükümlülüğü dayattığı şeklinde yorumlanamaz.

12. Taraflar, sadece suçun mali nedenler de içermesi dayanağına bağlı olarak suçlu iadesi talebini reddedemez.

13. Suçlunun iadesine ilişkin talep reddedilmeden önce talepte bulunulan Taraf,

geniş imkânlarla fikirlerini sunmak ve suçlamaya ilişkin bilgiler temin etmek amacıyla, uygun olduğunda, talepte bulunan Tarafıa iştişare edecektir.

14. Taraflar, suçlu iadesinin etkinliğini yerine getirmek ya da arttırabilmek amacıyla iki taraflı ve çok taraflı anlaşma veya dzenlemeleri neticelendirecektir. Taraflar üzerinde mevcut anlaşma veya hıkümetler arası dzenlemenin bağlayıcı etkiye sahip olması ve Tarafların fıkra 1 ila 13 arasındaki hıkümleri uygulamayı reddetmesi halinde anlaşma veya hıkümetler arası dzenlemenin ilgili hıkümleri uygulanacaktır.

MADDE 31

SUÇLU İADESİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK ÖNLEMLER

1. Kendi iç hukukunun ve suçlu iade antlaşmalarının hıkümlerine tabi olan talepte bulunulan Taraf, şartların kendisini yetkili kıldığına ve acil olduğuna kanaat getirmesi üzerine talepte bulunan Tarafın talebiyle iadesi istenen ve kendi topraklarında bulunan kişiye gözaltına almak veya suçlu iade işlemlerine katılımını sağlamak için diğer gerekli önlemleri alabilir.

2. Fıkra 1 uyarınca alınan önlemler ulusal hukukla uyumlu olarak, gecikmeksizin, uygun bir şekilde talepte bulunan Tarafa bildirilecektir.

3. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca hakkında önlem alınan kişi aşağıdaki haklara sahip olacaktır:

(a) vatandaşi olduğu Devlet veya uyruksuz ise dzenli olarak ikamet ettiği topraklardaki Devletin en yakında bulunan müsait temsilcisi ile gecikmeksizin görüşme;

(b) o Devletin temsilcisi tarafından ziyaret edilme.

BÖLÜM VI: RAPORLAMA

MADDE 32

RAPORLAMA VE BİLGİ ALIşVERİŞİ

1. Taraflar, Sözleşme Sekretaryası aracılığıyla işbu Protokol'ün uygulayışına ilişkin dzenli raporları Taraflar Toplantısına sunacaktır.

2. Bu raporların formatı ve içeriği Taraflar Toplantısıyla belirlenecektir. Bu raporlar, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi dzenli raporlama belgesinin bir kısmını oluşturacaktır.

3. Bu maddenin fıkra 1'inde belirtilen dzenli raporların içeriği, diğerlerine ilaveten, aşağıdaki hususları dikkate alınarak belirlenecektir:

(a) işbu Protokolü uygulanması için alınan yasal, yönetsel, idari ve diğer önlemler hakkında bilgi;

(b) işbu Protokol'ün uygulanmasında karşılaşılan, uygun görüldüğü takdirde, her türlü kısıtlama veya engel ve bu engelleri aşmak için alınan önlemler hakkında bilgi;

(c) uygun görüldüğü takdirde, tütün ürünlerinin yasadışı ticaretini önlemeye ilişkin etkinlikler için sağlanan, alınan veya talepte bulunulan mali ve teknik yardım hakkında bilgi; ve

(d) madde 20'de belirtilen bilgiler.

İlgili verilerin Taraflar Konferansının raporlama mekanizmasının bir kısmı olarak toplanması durumunda, Taraflar Toplantısı bu işlemi tekrardan yapmayacaktır.

4. Taraflar Toplantısı, 33. ve 36. maddelerine uygun olarak gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan Taraflara kendi talepleri üzerine bu madde kapsamındaki yükümlülüklerini karşılamalarına yardımcı olmak için düzenlemeler yapmayı düşünecektir.

5. Bu maddeler kapsamındaki bilgilerin raporlanması gizlilik ve mahremiyet bakımından ulusal hukuka tabi olacaktır. Taraflar müştereken uzlaşıldığı üzere rapor edilen veya mübadele edilen tüm gizli bilgileri koruyacaktır.

BÖLÜM VII: KURUMSAL DÜZENLEMELER VE MALİ KAYNAKLAR

MADDE 33

TARAFLAR TOPLANTISI

1. İşbu Protokolle bir Taraflar Toplantısı oluşturulmuştur. Taraflar Toplantısının ilk oturumu işbu Protokol'ün yürürlüğe girmesini takiben Taraflar Konferansının düzenli ilk oturumunun hemen öncesi ya da sonrasında Sözleşme Sekreteryasınca düzenlenecektir.

2. Bundan sonra Taraflar Toplantısının düzenli oturumları Taraflar Konferansının düzenli oturumlarının hemen öncesi ya da hemen sonrasında Sözleşme Sekreteryasınca toplanacaktır.

3. Taraflar Toplantısının olağandışı oturumları, Toplantı tarafından gerekli görüldüğü veya herhangi bir Tarafın yazılı talepte bulunması ve talebin Sözleşme Sekreteryasınca kendilerine iletilmesinden sonra altı ay içinde Tarafların en az üçte birinin destek sunması koşulunun yerine getirilmesi ile başka zamanlarda toplanacaktır.

4. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı Çalışma Esasları ve Mali Kuralları, Taraflar Toplantısı aksi yönde karar almadıkça işbu Protokol'ün Taraflar Toplantısı üzerinde gerekli değişiklikler yapılarak uygulanacaktır.

5. Taraflar Toplantısı, Protokol'ün uygulanmasını düzenli olarak gözden geçirecek

ve etkili bir şekilde uygulanması için gerekli kararları alacaktır.

6. Taraflar Toplantısı Protokol'e taraf olan Taraflardan Protokol'ün işleyişi ve uygulanması için gönüllü katkı payları ile diğer olası kaynakların miktarı ve mekanizmasına karar verecektir.

7. Her olağan oturumunda, Taraflar Toplantısı bir sonraki olağan oturuma kadar olan mali dönem için, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi bütçe ve iş planından bağımsız, bir bütçe ve iş planını oy birliği ile kabul edecektir.

MADDE 34

SEKRETARYA

1. Sözleşme Sekreteryası, işbu Protokol'ün Sekreteryası olacaktır.

2. Sözleşme Sekreteryasının işbu Protokol'ün sekreteryası rolüne ilişkin olarak işlevleri aşağıdaki gibidir:

(a) Taraflar Toplantısı ve tüm yardımcı organların oturumları ve de Taraflar Toplantısı tarafından oluşturulmuş çalışma grupları ve diğer organlar için düzenlemeler yapmak, gerektiğinde bunlara hizmet sunmak;

(b) işbu Protokol'e uygun olarak alınan raporlar hakkında geri dönüşleri kabul ve analiz etmek, ilgili taraflara ve Taraflar Toplantısına iletmek ve geri dönüş sağlamak ve Taraflar arasında bilgi alışverişini kolaylaştırmak;

(c) işbu Protokol'e göre gerekli olan bilgilerin derlenmesi, iletilmesi ve değişiminde gelişmekte olan ülke Tarafları ve geçiş ekonomisine sahip olan Taraflar başta olmak üzere, talep üzerine, Taraflara destek ve işbu Protokol'den doğan yükümlülüklerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla mevcut kaynakların tanımlanması aşamasında yardım sağlamak;

(d) Taraflar Toplantısına sunma amacıyla Taraflar Toplantısı rehberliğinde işbu Protokol kapsamındaki etkinlikler üzerine raporlar hazırlamak;

(e) Taraflar Toplantısının rehberliğinde yetkili uluslararası ve bölgesel hükümetler arası kuruluşlar ve diğer organlar arasında gerekli koordinasyonu sağlamak;

(f) Taraflar Toplantısının rehberliğinde işbu Protokol'ün sekreteryası şeklindeki işlevlerini etkin olarak yerine getirmek için gerekebilecek bu tür idari veya akdi düzenlemeleri üstlenmek;

(g) Taraflar Toplantısında gözlemci olarak görevlendirilmeyi isteyen hükümetler arası organizasyonlar ve sivil toplum kuruluşlarının yapmış olduğu başvuruları, söz konusu kuruluşların tütün endüstrisiyle ilişkisi olmadığından emin olarak almak ve gözden geçirmek ve gözden geçirilmiş başvuruları Taraflar Toplantısının takdirine sunmak; ve

(h) işbu Protokol’ce belirlenmiş diğer sekreterlik işlevlerini ve Taraflar Toplantısındanca belirlenecek benzer diğer işlevleri icra etmek.

MADDE 35

TARAFLAR TOPLANTISI İLE HÜKÜMETLER ARASI KURULUŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER

İşbu Protokol’ün hedefini gerçekleştirmeye yönelik olarak teknik ve mali işbirliğini sağlamak için Taraflar Toplantısı mali ve kalkınma kurumları dâhil olmak üzere yetkili uluslararası ve bölgesel hükümetler arası kuruluşlardan işbirliği talep edebilir.

MADDE 36

MALİ KAYNAKLAR

1. Taraflar işbu Protokol’ün hedefinin gerçekleştirilmesinde mali kaynakların oynadığı önemli rolü takdir etmekte ve Sözleşme hedeflerinin gerçekleştirilmesinde DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 26. maddesinin önemini kabul etmektedir.
2. Tüm Taraflar; ulusal planları, öncelikleri ve programlarına uygun olarak işbu Protokol’ün hedefini gerçekleştirmeye yönelik ulusal etkinliklerine yönelik mali desteği sağlayacaktır.
3. Taraflar; uygun görüldüğü şekilde, işbu Protokol’ün hedeflerini karşılamak amacıyla gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan Tarafların kapasitesini güçlendirmeye yönelik finansman sağlamak için iki taraflı, bölgesel, alt bölgesel ve diğer çok taraflı kanalların kullanımını teşvik edecektir.
4. 18. maddeye hâlel getirmeksizin; ulusal hukuk ve politikalara tabi olan Tarafların, uygun olması halinde işbu Protokol’de ifade edilen hedefleri gerçekleştirmek üzere tütün, tütün ürünleri ve üretim ekipmanlarının yasadışı ticaretiyle ilgili suçlardan dolayı el konulan gelirleri kullanmaları desteklenmektedir.
5. İlgili bölgesel ve uluslararası devletlerarası kuruluşlarda, mali ve kalkınma kurumlarında temsil edilen Taraflar; bu kuruluşlardaki katılım haklarını sınırlandırmadan bu varlıkları, gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan Taraflara Protokol dâhilindeki yükümlülüklerini yerine getirmelerine yardımcı olmak üzere mali yardım sunmaya teşvik edecektir.
6. Taraflar aşağıdaki hususları kabul ederler:
 - (a) işbu Protokol dâhilindeki yükümlülüklerini karşılamaları için Taraflara yardım etmek; Protokol’ün hedefine ilişkin etkinlikler için kullanılabilir olan tüm potansiyel ve mevcut kaynaklar seferber edilmeli ve özellikle gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan Taraflar olmak üzere tüm Tarafların yararına

kullanılmalıdır; ve

(b) Sözleşme Sekreteryası, talep üzerine gelişmekte olan ve ekonomileri geçiş döneminde olan Tarafalara Protokol dâhilindeki yükümlülüklerin uygulanmasını kolaylaştırmaya yönelik mevcut fon sağlama kaynakları konusunda tavsiyede bulunacaktır.

7. Taraflar, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 5.3. Maddesine uygun olarak bir Tarafın işbu Protokol'ün hedeflerini elde etmeye yönelik yükümlülüklerine ilişkin her türlü masrafı tütün endüstrisinin karşılamasını isteyebilir.

8. Taraflar, iç hukukuna tabi olarak vergilerin toplanması ve tütün ürünlerindeki diğer vergi türleri aracılığı ile Protokol'ün uygulanmasını kendileri finanse etmeye çalışacaktır.

BÖLÜM VIII: ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

MADDE 37

ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Taraflar arasında işbu Protokol'ün yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin olarak doğan anlaşmazlıkların çözümü DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin 27. maddesi ile yönetilir.

BÖLÜM IX: PROTOKOL'ÜN GELİŞTİRİLMESİ

MADDE 38

PROTOKOL'DE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER

1. Taraflardan herhangi biri işbu Protokol'e yönelik değişiklik teklif edebilir.
2. İşbu Protokol'e ilişkin değişiklikler Taraflar Toplantısı ile değerlendirilecek ve kabul edilecektir. İşbu Protokol için sunulan tüm değişikliklerin metinleri, kabul için sunulacağı oturumdan en az 6 ay önce Sözleşme Sekreteryası tarafından Tarafalara iletilecektir. Sözleşme Sekreteryası, ayrıca önerilen değişiklikleri Protokolü imzalayanlara ve bilgi için de Depozitere ileticektir.
3. Taraflar, işbu Protokol'e yönelik önerilen her türlü değişiklik konusunda mutabakat yoluyla uzlaşmaya varmak için her türlü çabayı sarf edecektir. Mutabakat yoluyla tüm seçenekler denenir ve anlaşma sağlanamazsa, değişiklik, son çare olarak, oturumda mevcut olan ve oy kullanan Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecektir. Bu maddede geçen "mevcut olan ve oy kullanan Taraflar" mevcut bulunan ve kabul veya ret oyu veren Taraflar anlamına gelmektedir. Kabul edilen her türlü değişiklik, Sözleşme Sekreteryasınınca değişikliği kabul için tüm Tarafalara iletilecek olan Depozitere bildirilecektir.

4. Değişikliğe ilişkin kabul belgeleri Depoziter tarafından saklanacaktır. Bu maddenin 3. fıkrası uyarınca onaylanan bir değişiklik, değişikliği kabul eden Taraflar için işbu Protokol Taraflarının en az üçte ikisi tarafından onaylanan kabul belgesinin Depoziter tarafından teslim alındığı tarihten sonraki 90. günde yürürlüğe girer.

5. Değişiklik, herhangi bir diğer Taraf için bahsedilen değişikliği onama belgesini Depozitere emanet ettiği tarihten sonraki 90. günde yürürlüğe girecektir.

MADDE 39

PROTOKOL EKLERİNİN KABULÜ VE DEęİŐİŐİŐİŐİ

1. Taraflardan herhangi biri işbu Protokol'e ek eklenmesi için teklifte bulunabilir, Protokol eklerinin değiştirilmesini teklif edebilir.
2. Ekler, yöneme ilişkin, bilimsel, teknik ya da idari konularla ilgili listeler, formlar ve diğer herhangi tanımlayıcı malzemeyle sınırlı olacaktır.
3. İşbu Protokol'ün ekleri ve de eklerdeki değişiklikler 40. Maddede belirtilen yöntemle teklif edilecek, kabul edilecek ve yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM X: NİHAİ HÜKÜMLER

MADDE 40

ÇEKİNCELER

İşbu Protokol'e çekince konulamaz.

MADDE 41

ÇEKİLME

1. Bir Taraf için işbu Protokol'ün yürürlüğe girdiği tarihten iki yıl sonra herhangi bir zamanda, söz konusu Taraf, Depozitere yazılı bildirimde bulunarak Protokol'den çekilebilir.
2. Bu tür bir çekilme, Depoziterin çekilme bildirimini aldığı tarihten bir yıl sonra veya çekilme bildiriminde belirtilen daha sonraki bir tarihte yürürlüğe girecektir.
3. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinden çekilen bir Taraf, DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinden çekildiği günden itibaren geçerli olmak üzere taraf olduğu işbu Protokol'den de geri çekilmiş sayılacaktır.

MADDE 42

OY KULLANMA HAKKI

1. Protokol'ün Taraflarından her biri, işbu maddenin 2. fıkrasında belirtilen durumlar hariç, bir oya sahiptir.
2. Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşları, yetki alanlarına giren konularda, Protokol'e taraf olan üye devletlerin sayısına eşit sayıda oy kullanma hakkına sahiptir. Bu tür bir kuruluş, herhangi bir üye devlet oy kullandığı takdirde, oy kullanmayacaktır, ya da aksi olacaktır.

MADDE 43

İMZALAR

İşbu Protokol, 10 Ocak 2013 ile 11 Ocak 2013 tarihleri arasında Dünya Sağlık Örgütü'nün Cenevre'deki Genel Merkezinde, daha sonra 9 Ocak 2014'e kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde tüm Tarafların imzalarına açık olacaktır.

MADDE 44

TASDİK, KABUL, ONAY, RESMİ TEYİT VEYA KATILMA

1. İşbu Protokol, Devletlerin onayı, kabulü, uygun bulma ya da katılmalarına ve DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesine Taraf olan bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşlarının resmi teyit veya katılmalarına tabi olacaktır. Sözleşme, imzaya kapandıktan sonraki günden itibaren katılıma açık olacaktır. Onay, kabul, uygun bulma, resmi teyit veya katılıma belgeleri Depoziter tarafından hifzedilecektir.
2. Üye devletleri taraf olmayan fakat kendisi Protokol'e Taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu, Protokol'ün getirdiği tüm yükümlülüklerle bağlı olacaktır. Bu kuruluşların bir ya da daha fazla Üye Devletin Protokol'e taraf olduğu durumlarda, söz konusu kuruluş ve Üye Devletleri, Protokol'den kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi için üstlenecekleri sorumlulukları kararlaştıracaklardır. Bu gibi durumlarda, bahse konu kuruluş ve Üye Devletler, Protokol'den kaynaklanan haklarını aynı anda birlikte kullanamazlar.
3. Bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşları, resmi teyit veya katılma belgelerinde, Protokol'de bulunan konularla ilgili yetkilerinin kapsamını belirteceklerdir. Bu kuruluşlar, ayrıca, yetki kapsamlarında özlü bir değişiklik olması halinde, taraflara iletilmesini teminen, Depoziter'e bilgi vereceklerdir.

MADDE 45

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. İşbu Protokol, 40. onay, kabul, uygun bulma, resmi teyit veya katılma belgesinin Depoziter'e teslim edildiği tarihten sonraki 90. günde yürürlüğe girecektir.
2. Protokol'ün yürürlüğe girmesi için bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirilmesinden sonra Protokolü onaylayan, kabul eden veya uygun bulan ya da katılan her bir DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Tarafı açısından Protokol; onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin teslim tarihinden sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecektir.
3. Bu maddenin amaçları bakımından, bir bölgesel ekonomik entegrasyon kuruluşu tarafından teslim edilen herhangi bir belge, söz konusu kuruluşun Üye Devletleri tarafından teslim edilen belgelere ek sayılmayacaktır.

MADDE 46

DEPOZİTER

İşbu Protokol'ün Depoziteri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri olacaktır.

MADDE 47

ORJİNAL METİNLER

İş bu Protokol'ün Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca orijinal metinleri aynı değerde geçerlidir ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından hıfzedilecektir.

**PROTOCOL TO ELIMINATE ILLICIT TRADE IN
TOBACCO PRODUCTS**

UNITED NATIONS
2012

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and implement appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travellers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

PART I: INTRODUCTION

ARTICLE 1

USE OF TERMS

1. "Brokering" means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.

2. "Cigarette" means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes specific regional products such as bidis, ang hoon, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article 8, "cigarette" also includes fine cut "roll your own" tobacco for the purposes of making a cigarette.

3. "Confiscation", which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.

4. "Controlled delivery" means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.

5. "Free zone" means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.

6. "Illicit trade" means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.

7. "Licence" means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.

8. (a) "Manufacturing equipment" means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process.¹

(b) "Any part thereof" in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equipment used in the manufacture of tobacco products.

9. "Party" means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.

10. "Personal data" means any information relating to an identified or identifiable natural person.

¹ Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

11. "Regional economic integration organization" means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²

12. The "supply chain" covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:

- (a) retailing of tobacco products;
- (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
- (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

13. "Tobacco products" means products entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.

14. "Tracking and tracing" means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

ARTICLE 2

RELATIONSHIP BETWEEN THIS PROTOCOL AND OTHER AGREEMENTS AND LEGAL INSTRUMENTS

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.

2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.

² Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.

4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

ARTICLE 3

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART II: GENERAL OBLIGATIONS

ARTICLE 4

GENERAL OBLIGATIONS

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:

(a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;

(b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;

(c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objectives of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

(d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;

(e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and

(f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.

2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

ARTICLE 5

PROTECTION OF PERSONAL DATA

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

PART III: SUPPLY CHAIN CONTROL

ARTICLE 6

LICENCE, EQUIVALENT APPROVAL OR CONTROL SYSTEM

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter "licence") granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

(a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment;
and

(b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.

2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:

(a) retailing of tobacco products;

(b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;

(c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and

(d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:

(a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;

(b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:

(i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;

(ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its

directors and of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;

(iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;

(iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;

(v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;

(vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;

(vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and

(viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;

(c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;

(d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;

(e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;

(f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;

(g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;

(h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and

(i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.

4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.

5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.

ARTICLE 7

DUE DILIGENCE

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:

(a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;

(b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and

(c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.

2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;
- (b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;
- (c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;
- (d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
- (e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.

3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and
- (b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.

4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.

ARTICLE 8

TRACKING AND TRACING

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or regional tracking and tracing systems and a global information-sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.

2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.

3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.

4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:

- (a) date and location of manufacture;
- (b) manufacturing facility;
- (c) machine used to manufacture tobacco products;
- (d) production shift or time of manufacture;
- (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;

- (f) the intended market of retail sale;
- (g) product description;
- (h) any warehousing and shipping;
- (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
- (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.

4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.

4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.

6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.

7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.

8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information-sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information-sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.

9. Each Party or the competent authority shall:

- (a) have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information-sharing focal point;

- (b) request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;
- (c) not unreasonably withhold information;
- (d) answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and
- (e) protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.

10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:

- (a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;
- (b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and
- (c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.

12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.

13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.

14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

ARTICLE 9

RECORD-KEEPING

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.
2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:
 - (a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and
 - (b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses under the regime of transit or transshipment or duty suspension as of the date of the request.
3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty-suspended movement in transit or transshipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:
 - (a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;
 - (b) the details concerning the products shipped (including brand, amount; warehouse);
 - (c) the intended shipping routes and destination;
 - (d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;
 - (e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;

(f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and

(g) intended market of retail sale or use.

4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.

5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:

(a) maintained for a period of at least four years;

(b) made available to the competent authorities; and

(c) maintained in a format, as required by the competent authorities.

6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.

7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.

ARTICLE 10

SECURITY AND PREVENTIVE MEASURES

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:

(a) reporting to the competent authorities:

(i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of cross-border payments in kind; and

(ii) all "suspicious transactions"; and

(b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.

2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

ARTICLE 11

SALE BY INTERNET, TELECOMMUNICATION OR ANY OTHER EVOLVING TECHNOLOGY

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.

2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

ARTICLE 12

FREE ZONES AND INTERNATIONAL TRANSIT

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of,

and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.

2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.

3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

ARTICLE 13

DUTY FREE SALES

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

PART IV: OFFENCES

ARTICLE 14

UNLAWFUL CONDUCT INCLUDING CRIMINAL OFFENCES

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:

(a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;

- (b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
- (ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b)(i);
- (c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
- (ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;
- (d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;
- (e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;
- (f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;
- (g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;
- (h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

- (i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;
- (ii) misdeclaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:
 - (a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or
 - (b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and
- (j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.

2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.

4. In order to enhance international cooperation in combatting the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

ARTICLE 15

LIABILITY OF LEGAL PERSONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

ARTICLE 16

PROSECUTIONS AND SANCTIONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.
2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.
3. Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

ARTICLE 17

SEIZURE PAYMENTS

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

ARTICLE 18

DISPOSAL OR DESTRUCTION

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

ARTICLE 19

SPECIAL INVESTIGATIVE TECHNIQUES

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its territory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.

4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

PART V: INTERNATIONAL COOPERATION

ARTICLE 20

GENERAL INFORMATION SHARING

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, inter alia, on matters such as:

(a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;

(b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(c) trends, concealment methods and modi operandi used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.

3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

ARTICLE 21

ENFORCEMENT INFORMATION SHARING

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:

- (a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;
 - (b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (c) records of investigations and prosecutions;
 - (d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and modi operandi (including means of transport, concealment, routing and detection).
2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

ARTICLE 22

INFORMATION SHARING: CONFIDENTIALITY AND PROTECTION OF INFORMATION

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.
2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

ARTICLE 23

ASSISTANCE AND COOPERATION: TRAINING, TECHNICAL ASSISTANCE AND COOPERATION IN SCIENTIFIC, TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL MATTERS

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in

order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering, law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.

2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.

3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

ARTICLE 24

ASSISTANCE AND COOPERATION: INVESTIGATION AND PROSECUTION OF OFFENCES

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

ARTICLE 25

PROTECTION OF SOVEREIGNTY

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

ARTICLE 26

JURISDICTION

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:

- (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
- (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:

- (a) the offence is committed against that Party;
- (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or
- (c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.

5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.

ARTICLE 27

LAW ENFORCEMENT COOPERATION

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:

- (a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;
- (b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;
- (c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:
 - (i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;
 - (ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and
 - (iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;
- (d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and

(g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.

2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.

ARTICLE 28

MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

- (a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;
- (b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;
- (c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;
- (d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and
- (e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

ARTICLE 29

MUTUAL LEGAL ASSISTANCE

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.
3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:
 - (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;
 - (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party; and

(i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.

4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible.

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

8. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) the identity of the authority making the request;
- (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
- (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
- (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
- (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
- (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.

9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial

proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.

12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.

14. Mutual legal assistance may be refused:

- (a) if the request is not made in conformity with this Article;
- (b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;
- (c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or
- (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.
16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.
17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.
18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.
19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.
20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.
21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall consult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.
22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.
23. In the event of a request, the requested Party:
 - (a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and

(b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.

ARTICLE 30

EXTRADITION

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:

(a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;

(b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and

(c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.

2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.

4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.

5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.

6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.

7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.

9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.

11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

ARTICLE 31

MEASURES TO ENSURE EXTRADITION

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.

3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:

(a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and

(b) be visited by a representative of that State.

PART VI: REPORTING

ARTICLE 32

REPORTING AND EXCHANGE OF INFORMATION

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.
2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.
3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:
 - (a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;
 - (b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the measures taken to overcome those barriers;
 - (c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and
 - (d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.

5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

PART VII: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINANCIAL RESOURCES

ARTICLE 33

MEETING OF THE PARTIES

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.
2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.
3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.
4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.
5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.
6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.
7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan.

ARTICLE 34

SECRETARIAT

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.
2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:
 - (a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;
 - (b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;
 - (c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;
 - (d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;
 - (e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;
 - (f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;
 - (g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and

(h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.

ARTICLE 35

RELATIONS BETWEEN THE MEETING OF THE PARTIES AND INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

ARTICLE 36

FINANCIAL RESOURCES

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.
2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.
3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in transition in order to meet the objectives of this Protocol.
4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in this Protocol.
5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.

6. Parties agree that:

(a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and

(b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.

7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

PART VIII: SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 37

SETTLEMENT OF DISPUTES

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART IX: DEVELOPMENT OF THE PROTOCOL

ARTICLE 38

AMENDMENTS TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depository.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

ARTICLE 39

ADOPTION AND AMENDMENT OF ANNEXES TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.

2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.

3. Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

PART X: FINAL PROVISIONS

ARTICLE 40

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Protocol.

ARTICLE 41

WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depository.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depository of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
3. Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

ARTICLE 42

RIGHT TO VOTE

1. Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

ARTICLE 43

SIGNATURE

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

ARTICLE 44

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL, FORMAL CONFIRMATION OR ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

ARTICLE 45

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depositary.

2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.

3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

ARTICLE 46

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

ARTICLE 47

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.